

სოლიდური პასუხისმგებლობის საზოგადოება
”ინგა ბიჩინაშვილი და პარტნიორები”

საქართველოს მუდმივმოქმედი
არბიტრაჟის

დეზულეზა

თბილისი 2009

დამტკიცებულია
სოლიდარული პასუხისმგებლობის
საზოგადოება “ინგა ბიჩინაშვილი
და პარტნიორები_“ ს 2009 წლის
7 ივლისის ოქმი №2

სპს “ინგა ბიჩინაშვილი და პარტნიორები”

“საქართველოს მუდმივმოქმედი არბიტრაჟი“- ს

დ ე ბ უ ლ ე ბ ა ქ.თბილისი 2009 წელი

არბიტრაჟი
კარი პირველი
არბიტრაჟი

მუხლი 1. დებულებაში გამოყენებული ტერმინთა განმარტება.

- 1.1 არბიტრაჟი – ერთი ან რამდენიმე წევრისგან შემდგარი ორგანო, რომელიც უფლება მოსილია დებულებით დადგენილი წესით განიხილოს მხარეთა შორის წაჭრილი სამოქალაქო დავა.
- 1.2 არბიტრი _ არბიტრაჟის წევრი.
- 1.3 მუდმივმოქმედი არბიტრაჟი – სპს “ ინგა ბიჩინაშვილი და პარტნიორები “ _ ს “საქართველოს მუდმივმოქმედი არბიტრაჟი”.
- 1.4 მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავჯდომარე – მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავჯდომარე ან მისი მოვალეობის შემსრულებელი.
- 1.5 კანონი – საქართველოს კანონი “კერძო არბიტრაჟის შესახებ”.
- 1.6 მხარეები – პრეტენდენტი და მოპასუხე;
- 1.7 პრეტენდენტი – მხარე, რომელიც საქმეს განსახილველად გადასცემს არბიტრაჟს.
- 1.8 მტკიცებულება – ნებისმიერი მონაცემი, რომლის მეშვეობითაც არბიტრაჟი ადგენს მხარეთა მოთხოვნებისა და განცხადებების სამართლიანობასა და დასაბუთებულებას.
- 1.9 საარბიტრაჟო განხილვა – არბიტრაჟის მიერ მხარეთა შორის დავის განხილვა.
- 1.10 დებულება – მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის წინამდებარე დებულება.

მუხლი 2. ზოგადი დებულებები

- 2.1 არბიტრაჟი თავისი კომპეტენციის ფარგლებში განიხილავს პირებს შორის წამოჭრილ სამოქალაქო დავას, დებულებით დადგენილი წესების მიხედვით, თუ საარბიტრაჟო განხილვის მონაწილე მხარეთა შეთანხმებით სხვა რამ არ არის დადგენილი.

2.2 მუდმივმოქმედი არბიტრაჟი ხელმძღვანელობს ამ დებულების იმ რედაქციით, რომელიც მოქმედებს შესაბამისი

საარბიტრაჟო საპროცესო მოქმედების ჩატარების დროს.

2.3 დავის სწრაფად და ობიექტურად გადაწყვეტის ინტერესებიდან გამომდინარე, მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავჯდომარე

(არბიტრაჟი) უფლებამოსილია განახორციელოს კანონით და დებულებით აუკრძალავი ან პირდაპირ გაუთვალისწინებელი

ნებისმიერი საპროცესო მოქმედება.

2.4 მხარეთა შეთანხმება, რომელიც ადგენს დებულებით დადგენილი საქმის განხილვასა და სხვა საკითხების გადაწყვეტის

განსხვავებულ წესს არბიტრაჟისათვის სავალდებულოა იმ შემთხვევაში, თუ ამგვარი შეთანხმების უფლება მხარეებს

მინიჭებული აქვთ კანონით.

2.5 მხარეები იწყებენ საქმის წარმოებას მუდმივმოქმედ არბიტრაჟში, დებულებაში და კანონში ჩამოყალიბებული წესების

შესაბამისად, საარბიტრაჟო პრეტენზიის შეტანის გზით.

2.6 მხარეებს შეუძლიათ საარბიტრაჟო განხილვის ნებისმიერ დროს საქმე დაამთავრონ მორიგებით. საარბიტრაჟო პრეტენზიის

ავტორს შეუძლია უარი თქვას საარბიტრაჟო პრეტენზიაზე. ხოლო მეორე მხარეს – ცნოს საარბიტრაჟო პრეტენზია.

2.7 საარბიტრაჟო საქმის წარმოება მიმდინარეობს მხარეთა თანასწორობისა და შეჯიბრებითობის საფუძველზე. მხარეები

სარგებლობენ თანაბარი უფლებებითა და შესაძლებლობებით, დაასაბუთონ თავიანთი მოთხოვნები, მოსაზრებები თუ

მტკიცებულებები. მხარეები თვითონვე განსაზღვრავენ, თუ რომელი ფაქტები უნდა დაედოს საფუძველად მათ მოთხოვნებს

ან რომელი მტკიცებულებებით უნდა იქნეს დადასტურებული ეს ფაქტები.

2.8 საქმის გარემოებათა გასარკვევად არბიტრაჟს შეუძლია თავისი ინიციატივით მიმართოს კანონით გათვალისწინებულ

ღონისძიებებს, თუ მხარეთა მიერ სხვა რამ არ არის დადგენილი.

2.9 მხარეებს აგრეთვე არბიტრაჟს უფლება აქვთ მიმართონ სასამართლოს მხოლოდ კანონით გათვალისწინებულ

შემთხვევებში.

2.10 არბიტრი თავის საქმიანობაში დამოუკიდებელია და მოქმედებს საქართველოს კონსტიტუციის, კანონმდებლობისა და

დებულებების საფუძველზე. რაიმე ზემოქმედება არბიტრზე ან რჩევა მის საქმიანობაში გადაწყვეტილების მიღებაზე დაუშვებელია.

2.11 თუ არ არსებობს სადაო ურთიერთობის მომწესრიგებელი კანონი, არბიტრაჟი იყენებს კანონს, რომელიც აწესრიგებს მსგავს იურთიერთობებს (კანონი ანალოგია), ხოლო თუ ასეთი კანონიც არ არსებობს, არბიტრაჟი ემყარება საქართველოს კანონმდებლობის ზოგად პრინციპებს (სამართლის ანალოგია).

2.12 არბიტრაჟის სხდომები დახურულია თუ მხარეთა მიერ სხვა რამ არ არის დადგენილი.

2.13 არბიტრაჟის წევრი ვალდებულია დაიცვას საარბიტრაჟო განხილვის დროს მიღებული ინფორმაციის კონფიდენციალობა.

თუ მხარეები სხვა რამეზე არ შეთანხმებულან.

2.14 საარბიტრაჟო განხილვა ხორციელდება ქართულ ენაზე, თუ მხარეთა მიერ სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული. პირს

რომელმაც საარბიტრაჟო განხილვის ენა არ იცის დაენიშნება შესაბამისი ენის მცოდნე თარჯიმანი.

2.15 არბიტრაჟს გადაწყვეტილება გამოაქვს მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის სახელით.

2.16 არბიტრაჟის კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილებები სავალდებულოა შესასრულებლად მხარეთათვის.

2.17 საარბიტრაჟო გადაწყვეტილება არ შეიძლება მესამე პირს აკისრებდეს რაიმე ვალდებულების შესრულებას.

2.18 სასამართლოში საარბიტრაჟო განხილვის ან საარბიტრაჟო გადაწყვეტილების აღსრულების შეჩერებას.

2.19 მხარეების შუამდგომლობით ან თავისი ინიციატივით არბიტრაჟს შეუძლია მიმართოს სასამართლოს პრეტენზიის

უზრუნველყოფის გამოყენების შესახებ.

2.20 საარბიტრაჟო განხილვის ადგილია მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის ადგილსამყოფელი – თბილისი, წერეთლის გამზირი №77 ბ თუ

მხარეთა მიერ სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული. არბიტრაჟი უფლებამოსილია, სხდომის გამართვის ან ცალკეული საპროცესო

მოქმედებათა შესრულების მიზნით, შეიკრიბოს ნებისმიერ ადგილას, თავის შეხედულებებისამებრ.

მუხლი 3. არბიტრაჟის შემადგენლობა, აცილება

3.1 არბიტრაჟის წევრად შეიძლება დაინიშნოს საქართველოს მოქალაქე, მოქალაქეობის არმქონე პირი ან უცხო ქვეყნის მოქალაქე.

- 3.2. არბიტრაჟი შეეღებება ერთი ან რამდენიმე წევრისაგან.
- 3.3. არბიტრაჟის წევრთა რაოდენობა და მათი დანიშნვის წესი განისაზღვრება მხარეთა მიერ. მხარეები ნიშნავენ არბიტრაჟის წევრთა თანაბარ რაოდენობას. ბათილია საარბიტრაჟო შეთანხმება, რომელიც არბიტრაჟის წევრთა დანიშნვისას ერთ-ერთ მხარეს აყენებს უპირატეს მდგომარეობაში.
- 3.4. არბიტრაჟის წევრთა რიცხვი არ შეიძლება იყოს ლუწი. თუ საარბიტრაჟო შეთანხმებით არბიტრაჟის შემადგენლობა ლუწი რიცხვით განისაზღვრება, არბიტრაჟი შექმნიდან ხუთი დღის ვადაში ნიშნავს კიდევ ერთ წევრს.
- 3.5. თუ მხარეები თვითონ არ განსაზღვრავენ არბიტრაჟის წევრთა დანიშნვის წესს, მაშინ მხარეები ნიშნავენ არბიტრაჟის წევრთა თანაბარ რაოდენობას, ხოლო არბიტრაჟის დამატებით წევრს ირჩევენ არბიტრაჟის უკვე დანიშნული წევრები დანიშვიდან ხუთი დღის ვადაში. თუ ამ ვადაში არ მოხდა მესამე არბიტრის არჩევა, მას სამ დღეში ნიშნავს მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარე.
- 3.6. არბიტრის (არბიტრების) დანიშნვის შესახებ მხარეები წერილობით აცნობებენ მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარეს.
- 3.7. მხარეს შეუძლია არბიტრაჟის წევრის დანიშნვის უფლება გადასცეს სხვა პირს.
- 3.8. თუ მხარეთა მიერ სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული, ან მხარე უარს ამბობს არბიტრის (არბიტრების) დანიშვნაზე, ან საარბიტრაჟო შეთანხმებით არბიტრაჟის შემადგენლობა განისაზღვრება ერთი არბიტრით, მაშინ არბიტრს ნიშნავს მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარე და განხილვა იწარმოება ერთპიროვნულად არბიტრაჟის მიერ.
- 3.9. არბიტრი (არბიტრები) უნდა დანიშნოს ხელშეკრულებით განსაზღვრულ ვადაში. თუ ვადა განსაზღვრული არ არის, მხარე ნიშნავს არბიტრაჟის წევრს მეორე მხარის მოთხოვნის ან მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის შეტყობინების მიღებიდან 10 დღის ვადაში.
- 3.10. თუ მხარე დებულების 3.9. პუნქტით განსაზღვრულ ვადაში არ დანიშნავს არბიტრს (არბიტრებს), ეს ჩაითვლება მხარის მიერ არბიტრის (არბიტრების) დანიშვნაზე უარის თქმად.
- 3.11. მხრის მიერ არბიტრის (არბიტრების) დანიშვნაზე უარის თქმის შემთხვევაში, არბიტრს (არბიტრებს) მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარე დანიშნავს უარის მიღებიდან სამი დღის ვადაში.
- 3.12. თუ მხარე ან არბიტრაჟი ხელშეკრულებით ან კანონით დადგენილ ვადაში არ დანიშნავს არბიტრაჟის წევრს, მაშინ ერთ-ერთი მხარის მოთხოვნის საფუძველზე არბიტრაჟის წევრს ნიშნავს სასამართლო 5 დღის განმავლობაში. სასამართლო გადაწყვეტილება არბიტრაჟის წევრის დანიშნვის შესახებ საბოლოოა და განაჩივრებას არ ექვემდებარება.
- 3.13. თუ ერთ-ერთი მხარის მიერ დანიშნული არბიტრი არასაპატიო მიზეზით არ გამოცხადდება არბიტრაჟის სხდომაზე ან დატოვებს მას, მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარე გადააყენებს მას არბიტრობიდან და მის ნაცვლად დანიშნავს ახალ არბიტრს.
- 3.14. 3.13. პუნქტით დადგენილი წესი მოქმედებს იმ შემთხვევაშიც, თუ მხარის მიერ დანიშნული არბიტრი თუნდაც საპატიო მიზეზით ორჯერ არ გამოცხადდა არბიტრაჟის სხდომაზე.
- 3.15. მხარის მიერ დანიშნული ყოველი არბიტრი მის არბიტრაჟის წევრად დანიშვნაზე იძლევა წერილობით თანხმობას და ავსებს სპეციალურ ბლანკს.
- 3.16. თუ არბიტრთა რიცხვი ერთზე მეტია, ერთ-ერთი მათგანი უნდა დანიშნოს არბიტრაჟის თავმჯდომარედ. არბიტრაჟის თავმჯდომარე არ შეიძლება იყოს მხარის მიერ დანიშნული არბიტრი.
- 3.17. არბიტრაჟი თავის თავმჯდომარეს ნიშნავს შექმნიდან 5 დღის ვადაში ან პირველსავე სხდომაზე, თუ მხარეთა მიერ სხვა რამ არ არის განსაზღვრული. ხმების გაყოფის შემთხვევაში არბიტრაჟის თავმჯდომარეს ნიშნავს მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარე.
- 3.18. არბიტრის (არბიტრების) დანიშნვის შესახებ მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარე იღებს განკარგულებას;
- 3.19. მხარეს უფლება არა აქვს შეცვალოს თავისი დანიშნული არბიტრაჟის წევრი, თუ მხარეთა მიერ სხვა რამ არ არის დადგენილი ან ეს პირდაპირ არ არის გათვალისწინებული დებულებით.
- 3.20. არბიტრაჟის წევრის შეცვლის შემთხვევაში არბიტრაჟის ახალი წევრი ინიშნება იმავე წესით, როგორც არბიტრაჟის შესაცვლელი წევრი.
- 3.21. თუ მხარეები და მუდმივმოქმედი არბიტრაჟი სხვა რამეზე არ შეთანხმებულან, არბიტრაჟის წევრთა რაოდენობასა და დანიშნვის წესს განსაზღვრავს მუდმივმოქმედი არბიტრაჟი თავისი დებულების შესაბამისად.
- 3.22. მხარეს შეუძლია მოითხოვოს არბიტრის აცილება, თუ ეს უკანასკნელი არის:
 - ა) ქმედუნარიო ან შეზღუდულ ქმედუნარიანი პირი;
 - ბ) პოლიტიკური თანამდებობის პირი ან სახელმწიფო მოსამსახურე;
 - გ) მსჯავრდებული პირი, რომელსაც შეფარდებული აქვს თავისუფლების აღკვეთა განზრახი დანაშაულისათვის;
 - დ) მხარის ან მისი წარმომადგენლის მეუღლე, შვილი, დედა, მამა, და ან მამა;
 - ე) არ ფლობს საარბიტრაჟო განხილვის ენას ან მხარეთა შეთანხმებით განსაზღვრულ კვალიფიკაციას;
 - ვ) ამ საქმის ადრინდელ განხილვაში მონაწილეობდა მოწმედ, ექსპერტად, სპეციალისტად, თარჯიმნად, წარმომადგენლად ან სხდომის მდივნად.
 - ზ) ამ საქმეში თვითონ წარმოადგენს მხარეს, ან მას ამა თუ იმ მხარესთან საერთო უფლებები ან ვალდებულებები აკავშირებს.
 - თ) თუ არსებობს ისეთი გარემოებები, რომელიც დასაბუთებულ მჯვს იწვევს არბიტრის მიუკერძოებლობასა და დამოუკიდებლობაში.
- 3.23. მხარეს უფლება აქვს მოითხოვოს თავისი დანიშნული არბიტრის აცილება მხოლოდ იმ გარემოებათა გამო, რომლებიც ცნობილი გახდა არბიტრის დანიშნვის შემდეგ.
- 3.24. არბიტრის შემადგენლობაში არ შეიძლება შედიოდნენ პირები, რომლებიც ერთმანეთის ახლო ნათესავები არიან, ხოლო თუ მათ შორის ასეთი ნათესავები მაინც აღმოჩნდნენ, ისინი უნდა ჩამოაციდნენ (ჩამოსცილდნენ) დაეის განხილვას.
- 3.25. პირი, რომელიც დანიშნება არბიტრაჟის წევრად, ვალდებულია აცნობოს მხარეებს და არბიტრაჟს იმ გარემოებათა არსებობა, რომელიც ეჭვქვეშ აყენებს მის მიუკერძოებლობასა და დამოუკიდებლობას.
- 3.26. მხარე, რომელსაც განზრახული აქვს აცილება მისცეს არბიტრაჟის წევრს, ვალდებულია წერილობითი განცხადება აცილების შესახებ წარადგინოს 10 დღის ვადაში შესაბამისი არბიტრაჟის წევრის დანიშნიდან ან იმ დღიდან, როდესაც მისთვის ეს გარემოება ცნობილი გახდა. განცხადებაში აუცილებლად უნდა იქნეს მითითებული აცილების საფუძველი.
- 3.27. თუ განცხადებულ აცილებას ვთანხმება მეორე მხარე არბიტრაჟი ვალდებულია დააკმაყოფილოს იგი.
- 3.28. თუ არბიტრი, რომლის აცილების საკითხიც დაისვა, თვითონ არ ამბობს უარს არბიტრაჟის წევრობაზე, ან თუ მეორე მხარე არ არის თანახმა აცილებაზე, მაშინ აცილების საკითხს გადაწყვეტს არბიტრაჟი.
- 3.29. აცილების განცხადების შემდეგ არბიტრაჟმა შეიძლება მოუსწინოს მხარეებს, აგრეთვე იმ პირს, რომლის მიმართაც განაცხადეს აცილება.
- 3.30. აცილების საკითხს არბიტრაჟი წვეტს ადგილზე მოთათბირებით ან სათათბირო ოთახში.
- 3.31. თუ აცილება განუცხადეს არბიტრს, რომელიც ერთპიროვნულად არჩევს საქმეს, აცილების საკითხს წვეტს თვით ეს არბიტრი. აცილების მიღების შემთხვევაში არბიტრი საქმეს გადასცემს მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარეს, რომელიც ამ საქმეს განსახილველად გადასცემს სხვა არბიტრს.
- 3.32. თუ აცილება განუცხადეს კოლეგიურ არბიტრაჟის მთელ შემადგენლობას ან მათ უმრავლესობას, აცილების საკითხს გადაწყვეტს ამავე არბიტრაჟის სრული შემადგენლობა ხმების უმრავლესობით. კოლეგიური არბიტრაჟის მთელი შემადგენლობის ან მისი უმრავლესობის აცილების შემთხვევაში საქმე უბრუნდება მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარეს, რომელიც ამ საქმეს გადასცემს კოლეგიური არბიტრაჟის სხვა შემადგენლობას.
- 3.33. თავისი მოვალეობის შესრულების შეუძლებლობის შემთხვევაში არბიტრი შეიძლება გადაყენებულ იქნას საკუთარი ან ერთ-ერთი მხარის მოთხოვნის საფუძველზე არბიტრაჟის მიერ ან მხარეთა შეთანხმებით.

- 3.34 ერთი არბიტრისაგან შემდგარი არბიტრაჟის გადადგომის საკითხს წყვეტს მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავჯდომარე, თუ მხარეთა მიერ სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული
- 3.35 არბიტრის თხოვნის საფუძველზე არბიტრაჟს გამოაქვს გადაწყვეტილება მისი გადადგომის შესახებ მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ არსებობს რაიმე საპატიო მიზეზი. ამ და 3.33 პუნქტში აღნიშნული არბიტრაჟის გადაწყვეტილება შეიძლება გასაჩივრდეს სასამართლოში. სასამართლოს გადაწყვეტილება არბიტრაჟის წევრის თანამდებობიდან გადადგომის საკითხზე საბოლოოა და გასაჩივრებას არ ექვემდებარება.
- 3.36 არბიტრაჟის ან არბიტრაჟის თავჯდომარის შეცვლის შემთხვევაში მათ შეცვლამდე განხორციელებული ყველა საარბიტრაჟო მოქმედება უნდა განმორიდეს. ცალკეული არბიტრის შეცვლის შემთხვევაში საარბიტრაჟო მოქმედების განმორიდების საკითხს წყვეტს არბიტრაჟი.
- 3.37 ექსპერტის, თარჯიმნის, სპეციალისტის, სხდომის მდივნის აცილება დასაშვებია დებულებით გათვალისწინებული საერთო საფუძველით.
- 3.38 ექსპერტის, თარჯიმნის და სპეციალისტის აცილების საფუძველად არ ჩაითვლება დებულების 3.22. „ბ“ ქ/პუნქტში დასახელებული გარემოებები.
- 3.39 განცხადება აცილების შესახებ დასაშვებია ზეპირადაც დებულების 3.25. პუნქტში მოცემული პირობების დაცვით, რაც შეიტანება საარბიტრაჟო სხდომის ოქმში.

მუხლი 4. საარბიტრაჟო განხილვის ხარჯები, დავის საგნის ღირებულება.

- 4.1. საარბიტრაჟო განხილვის ხარჯებს შეადგენს არბიტრაჟის ხარჯები და არბიტრაჟისგარეშე ხარჯები;
- 4.2. არბიტრაჟის ხარჯებს შეადგენს საარბიტრაჟო მოსაკრებელი და დავის განხილვასთან, აგრეთვე არბიტრაჟის გადაწყვეტილების სანოტარო წესით დამოწმებასთან დაკავშირებული ხარჯები.
- 4.3. არბიტრაჟისგარეშე ხარჯებს წარმოადგენს ადვოკატისათვის გაწეული ხარჯები, დაკარგული ხალფასი (განაცდური), მტკიცებულებათა უზრუნველსაყოფად გაწეული ხარჯები, აგრეთვე მხარეთა სხვა აუცილებელი ხარჯები;
- 4.4. საარბიტრაჟო განხილვასთან დაკავშირებულ ნებისმიერ ხარჯს გაიღებს დაინტერესებული მხარე. არბიტრაჟი არ არის ვალდებული დავის განხილვასა ან თავისი გადაწყვეტილების ძალაში შესვლასთან დაკავშირებით გასწიოს რაიმე ხარჯი.
- 4.5. საარბიტრაჟო მოსაკრებლის გადახდევინება წარმოებს:
 - ა) საარბიტრაჟო პრეტენზიაზე.
 - ბ) შეგებულ საარბიტრაჟო პრეტენზიაზე.
 - გ) შესამე პირის საარბიტრაჟო პრეტენზიაზე, რომელიც დამოუკიდებელ მოთხოვნებს აცხადებს დავის საგანზე.
 - დ) საარბიტრაჟო საჩივარზე.
- 4.6. საარბიტრაჟო მოსაკრებლის ოდენობა ქონებრივ დაჯავზე დამოკიდებულია დავის საგნის ღირებულებაზე და შეადგენს სადავო საგნის ღირებულების 3 პროცენტს დამატებითი ღირებულების გადხდის გარეშე.
- 4.7. საარბიტრაჟო მოსაკრებლის ოდენობა არ უნდა იყოს 100 ლარზე ნაკლები დამატებითი ღირებულების გადახდის გარეშე.
- 4.8. დავის საგნის ფასს მიუთითებს პრეტენდენტი. თუ პრეტენდენტის მიერ მიითითებული ფასი აშკარად არ შეესაბამება დავის საგნის ნამდვილ ღირებულებას, დავის საგნის ფასს განსაზღვრავს მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავჯდომარე.
- 4.9. თუ ერთ პრეტენზიაში სხვადასხვა ვალდებულებიდან (ხელშეკრულებიდან) მომდინარე რამდენიმე სხვადასხვა მოთხოვნაა ჩამოყალიბებული, დავის საგნის ღირებულება განისაზღვრება თითოეული მოთხოვნისათვის ცალ-ცალკე და შესაბამისად ცალ-ცალკე ღვინდვას საარბიტრაჟო მოსაკრებლის ოდენობა.
- 4.10. სადავო საგნის შეფასებისას მხედველობაში მიიღება იმ დროს არსებული ფასები, როდესაც შეტანილი იქნა საარბიტრაჟო პრეტენზია.
- 4.11. თუ საარბიტრაჟო პრეტენზიის აღმერის მომენტში შეუძლებელია დავის საგნის ღირებულების ზუსტი განსაზღვრა, საარბიტრაჟო მოსაკრებლის ოდენობას წინასწარ განსაზღვრავს მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავჯდომარე. შემდეგ კი ხდება დამატებით გადახდევინება ან ზედმეტად გადახდილის უკან დაბრუნება საქმის გადაწყვეტისას დადგენილი საარბიტრაჟო პრეტენზიის ფასის შესაბამისად.
- 4.12. არაქონებრივ-სამართლებრივ დავებზე საარბიტრაჟო მოსაკრებლის ოდენობა განისაზღვრება ყველა გარემოებისა და კონკრეტული მონაცემების გათვალისწინებით, მხედველობაში მიიღება საქმის მოცულობა, აგრეთვე მხრეთა ქონებრივი მდგომარეობა, მათი შემოსავლები.
- 4.13. თუ არაქონებრივ-სამართლებრივ დავასთან ერთად განხილდება მისგან წარმოშობილი ქონებრივ-სამართლებრივი დავა, მაშინ საარბიტრაჟო მოსაკრებლის ოდენობა განისაზღვრება უფრო მაღალი ღირებულების მოთხოვნის მიხედვით.
- 4.14. დავის განხილვასთან დაკავშირებული ხარჯები:
 - ა) საარბიტრაჟო ხელშეკრულებით გათვალისწინებული საარბიტრაჟო განხილვის ადგილზე დავის განხილვასთან დაკავშირებული ხარჯები.
 - ბ) სპეციალისტებისა და ექსპერტებისათვის მისაცემი თანხები.
 - გ) თარჯიმნად მოწვეული პირებისათვის მისაცემი თანხები.
 - დ) ადგილობრივ დათვალიერებებზე გაწეული ხარჯები.
 - ე) არბიტრაჟის გადაწყვეტილების აღსრულებასთან დაკავშირებული ხარჯები.
- 4.15. დებულების 4.14 პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებულ ხარჯებს მხარეები გაიღებენ თანაბრად, თუ საარბიტრაჟო ხელშეკრულებით სხვა რამ არ არის დადგენილი.
- 4.16. ექსპერტების, სპეციალისტებისა და თარჯიმნების სამუშაოსა და არბიტრაჟში გამოცხადებისათვის საჭირო ხარჯებს გაიღებს მხარე, როელმაც იშუამდგომლა ამის თაობაზე.
- 4.17. მუდმივმოქმედ არბიტრაჟს ცალკეულ შემთხვევებში შეუძლია ნაწილობრივ გაათავისუფლოს მხარე საარბიტრაჟო მოსაკრებლის გადახდისაგან ან გადაუვადოს ამ უკანასკნელი გადახდა.
- 4.18. ერთი მხარის ნაწილობრივ განთავსუფლება (ან გადავადება) საარბიტრაჟო მოსაკრებლის გადახდისაგან მეორე მხარის საარბიტრაჟო მოსაკრებლის გადახდის ვალდებულებებზე გავლენას არ ახდენს.
- 4.19. მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის (არბიტრაჟის) თავჯდომარეს ცალკეულ შემთხვევებში შეუძლია ერთ ან ორივე მხარეს გაუწილავდოს არბიტრაჟის ხარჯების გადახდა, ანდა შეამციროს მისი ოდენობა.
- 4.20. საარბიტრაჟო მოსაკრებლის ოდენობა განახევრდება, თუ პრეტენდენტმა უარი თქვა თავის საარბიტრაჟო პრეტენზიაზე, საარბიტრაჟო მოსაკრებლის ოდენობა განახევრდება აგრეთვე მხარეთა მორიგების შემთხვევაში.
- 4.21. თუ საარბიტრაჟო პრეტენზიაზე უარის თქმა, საარბიტრაჟო პრეტენზიის ცნობა ან მხარეთა მორიგება სადავო საგნის მხოლოდ ნაწილს შეეხება, მაშინ საარბიტრაჟო განხილვის ხარჯების გადახდის ვალდებულება განისაზღვრება დარჩენილი ნაწილის განხილვით გამოწვეული ხარჯებით.
- 4.22. არბიტრაჟს (არბიტრს), რომელიც აწარმოებს ადგილზე დათვალიერებებს, აუნაზრაურდება მგზავრობასთან, ბინის დაქირავებასთან დაკავშირებული ხარჯები, აგრეთვე მიეცემა დღიური თანხა.
- 4.23. არბიტრაჟის ხარჯები (საარბიტრაჟო ხარჯები და დავის განხილვასთან დაკავშირებული ხარჯები), დებულებით გათვალისწინებული ხარჯების გარდა, წინასწარ შეაქვს მხარეს, რომელმაც შესაბამისი საარბიტრაჟო მოქმედების შესრულება მოითხოვა. თუ ასეთი მოქმედების შესრულება არბიტრაჟის ინიციატივით ხდება, მაშინ ეს თანხა ორივე მხარეს შეაქვს თანაბარწილად.
- 4.24. თუ მხარეები სხვა რამეზე არ შეთანხმებულან, იმ მხარის მიერ გადახდილი საარბიტრაჟო განხილვის ხარჯების გადახდას, რომლის სასარგებლოდაც იქნა მიღებული გადაწყვეტილება, არბიტრაჟი აკისრებს მეორე მხარეს მოგებული მხარის მოთხოვნის საფუძველზე.

თუ საარბიტრაჟო პრეტენზია დაკმაყოფილებულია ნაწილობრივ, მაშინ პრეტენდენტს ამ მუხლში აღნიშნული მიეკუთვნება პრეტენზიის იმ მოთხოვნის პროპორციულად, რაც არბიტრაჟის გადაწყვეტილებით იქნა დაკმაყოფილებული, ხოლო მოპასუხეს – საარბიტრაჟო პრეტენზიის იმ ნაწილის პროპორციულად, რომელზედაც პრეტენდენტს უარი ეთქვა.

- 4.25. თუ მხარეები სხვა რამეზე არ შეთანხმებულან, თუ არბიტრაჟი შეცვლის სხვა კერძო არბიტრაჟის გადაწყვეტილებას, იგი შესაბამისად შეცვლის საარბიტრაჟო ხარჯების განაწილებასაც.
- 4.26. თუ პრეტენდენტმა უარი თქვა საარბიტრაჟო პრეტენზიაზე, მის მიერ გაწეულ ხარჯებს მოპასუხე არ აანაზღაურებს, მაგრამ თუ პრეტენდენტმა მხარი არ დაუჭირა თავის მოთხოვნას იმის გამო, რომ მოპასუხემ ნებაყოფლობით დააკმაყოფილა იგი საარბიტრაჟო პრეტენზიის აღძვრის შემდეგ, მაშინ პრეტენდენტის თხოვნით არბიტრაჟი მოპასუხეს დააკისრებს პრეტენდენტის მიერ გაწეული საარბიტრაჟო პრეტენზიის აღძვრის შემდეგ, მაშინ პრეტენდენტის თხოვნით არბიტრაჟი მოპასუხეს დააკისრებს პრეტენდენტის მიერ გაწეული საარბიტრაჟო განხილვის ხარჯების ანაზღაურებას.
- 4.27. თუ მხარეებმა საარბიტრაჟო შეთანხმებით ან მორიგების დროს თვითონ გაითვალისწინეს საარბიტრაჟო განხილვის ხარჯების განაწილების წესი, არბიტრაჟი ამ საკითხს წყვეტს მათი შეთანხმების შესაბამისად.
- 4.28. თუ არბიტრაჟის თავმჯდომარე (არბიტრაჟი) პრეტენდენტს საარბიტრაჟო მოსაკრებელს გადაუვადებს ან გაუწილვადებს არბიტრაჟი დავის განხილვის შემდეგ თავისი ინიციატივით საარბიტრაჟო მოსაკრებელს დააკისრებს იმ მხარეს რომლის წინააღმდეგაც იქნება მიღებული საარბიტრაჟო გადაწყვეტილება.

მუხლი 5. საარბიტრაჟო-საპროცესო ვადები

- 5.1. საარბიტრაჟო-საპროცესო მოქმედება სრულდება კანონით და დებულებით დადგენილ ვადაში.
- 5.2. თუ საარბიტრაჟო-საპროცესო ვადა კანონით ან დებულებით არ არის დადგენილი, მას განსაზღვრავს არბიტრაჟი. საარბიტრაჟო-საპროცესო ვადის ხანგრძლივობის განსაზღვრისას არბიტრმა უნდა გაითვალისწინოს საარბიტრაჟო განხილვის დაწყებისა და გადაწყვეტილების გამოტანისათვის მხარეების ან კანონის მიერ დაწესებული ვადა და იმ საპროცესო მოქმედების შესრულების შესაძლებლობა, რისთვისაც ეს ვადა დაინიშნა.
- 5.3. საარბიტრაჟო განხილვა უნდა დაიწყო საარბიტრაჟო პრეტენზიის არბიტრაჟში წარდგენიდან 7 დღის ვადაში. თუ საარბიტრაჟო პრეტენზიის წარდგენისას არბიტრის შემადგენლობა არ არის არჩეული, საარბიტრაჟო განხილვა უნდა დაიწყო არბიტრაჟის ყველა წევრის დანიშნვიდან 7 დღის განმავლობაში. თუ მხარეთა მიერ სხვა რამ არის დადგენილი.
- 5.4. საარბიტრაჟო-საპროცესო მოქმედების შესრულების ვადა განისაზღვრა ზუსტი კალენდარული თარიღით, იმ გარემოებებზე მითითებით, რომელიც აუცილებლად უნდა დადგეს, ან დროის მონაკვეთით. უკანასკნელ შემთხვევაში მოქმედება შეიძლება შესრულდეს დროის მთელი მონაკვეთის განმავლობაში.
- 5.5. საარბიტრაჟო-საპროცესო ვადა იწყება იმ კალენდარული თარიღის ან იმ მოვლენის დადგომის შემდგომი დღიდან, რომლითაც განსაზღვრულია მისი დასაწყისი.
- 5.6. საარბიტრაჟო-საპროცესო ვადა გამოითვლება მხოლოდ დღეებით.
- 5.7. თუ ვადის უკანასკნელი დღე ემთხვევა უქმე და დასვენების დღეს, ვადის დამთავრების დღედ ჩაითვლება მისი მომდევნო პირველი სამუშაო დღე.
- 5.8. საარბიტრაჟო-საპროცესო მოქმედება, რომლის შესასრულებლადც დადგენილია ვადა, შეიძლება შესრულდეს ვადის უკანასკნელი დღის ოცდაათხუთსაათამდე, ვადა გასულად არ ჩაითვლება.
- 5.9. ყველა დაუმთავრებელი საარბიტრაჟო-საპროცესო ვადა შეჩერდება საქმის წარმოებით შეჩერებით. ვადების შეჩერება დაიწყება იმ გარემოებათა წარმოშობის დღიდან, რომლებიც საუფუძვლად დაედო წარმოების შეჩერებას. წარმოების განახლების დღიდან საარბიტრაჟო-საპროცესო ვადის დენა განახლდება.
- 5.10. საპროცესო მოქმედების შესრულების უფლება გაქარწყლდება კანონით, დებულებით ან არბიტრაჟის მიერ დანიშნული ვადის გასვლის შემდეგ. საჩივარი ან საბუთები, რომლებიც შეტანილია საარბიტრაჟო-საპროცესო ვადის გასვლის შემდეგ დარჩა განუხილველი დარჩება.
- 5.11. არბიტრაჟის მიერ დანიშნული ვადა არბიტრაჟმა შეიძლება გააგრძელოს მხარეთა თხოვნით.
- 5.12. საარბიტრაჟო-საპროცესო მოქმედებისათვის კანონით ან დებულებით განსაზღვრული ვადა, თუ კანონით ან დებულებით სხვა რამ არ არის დადგენილი, შეიძლება აღადგინოს არბიტრაჟმა, თუ ცნობს, რომ საარბიტრაჟო-საპროცესო მოქმედების შეუსრულებლობა მოხდა საპატიო მიზეზით.
- 5.13. განცხადება საარბიტრაჟო-საპროცესო ვადის აღდგენის შესახებ შეიტანება ამ ვადის გასვლამდე არბიტრაჟში. ვადის გასვლის შემდეგ ასეთ განცხადებას არბიტრაჟი მიიღებს, თუ ცნობს, რომ ვადის გასვლამდე განცხადების შეუტანლობა მოხდა საპატიო მიზეზით.
- 5.14. ვადის აღდგენის შესახებ განცხადების შეტანასთან ერთად უნდა შესრულდეს ის საარბიტრაჟო-საპროცესო მოქმედება, რომლის ვადაც გასულია.
- 5.15. განცხადება საარბიტრაჟო-საპროცესო ვადის აღდგენის შესახებ არბიტრაჟს წარედგინება წერილობით. მასში მითითებული უნდა იყოს მიზეზები, რომლებმაც განაპირობეს საარბიტრაჟო-საპროცესო მოქმედების ვადაზე შეუსრულებლობა, აგრეთვე მათი დამადასტურებელი მტკიცებულებები.
- 5.16. განცხადების ვადის აღდგენის შესახებ განხილავს არბიტრაჟი მხარეთათვის შეუტყობინებლად.
- 5.17. საარბიტრაჟო-საპროცესო ვადის აღდგენის შესახებ განცხადების განხილვისთან დაკავშირებულ ხარჯებს გაიღებს მხარე, რომელმაც დროულად ვერ შეასრულა საპროცესო მოქმედება, გარდა ისეთი შემთხვევებისა, როდესაც ასეთი შეუსრულებლობა მოწინააღმდეგე მხარის მიზეზით მოხდა.

მუხლი 6. საარბიტრაჟო შეტყობინება და დაბარება.

- 6.1. არბიტრაჟი, არბიტრი ან მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარე საარბიტრაჟო უწყებით (წერილობითი შეტყობინებით) აცნობებს მხარეს არბიტრაჟის სხდომის ან ცალკეული საარბიტრაჟო-საპროცესო მოქმედების შესრულების დროსა და ადგილს სულ ცოტა ხუთი დღით ადრე შესაბამისი სხდომის ან ცალკეული საარბიტრაჟო საპროცესო მოქმედების გამართვამდე, თუ მხარეთა მიერ სხვა რამ არ არის დადგენილი.
- 6.2. საარბიტრაჟო უწყებით არბიტრაჟში იბარებენ აგრეთვე მოწვევებს, ექსპერტებს, სპეციალისტებსა და თარჯიმნებს.
- 6.3. აუცილებლობის შემთხვევაში მხარეები, მათი წარმომადგენლები, აგრეთვე მოწვევები, ექსპერტები, სპეციალისტები თარჯიმნები შეიძლება დაიბარონ ტელეფონურადაც ან დეკავით. თუ შეტყობინების მიმღებს აქვს ფაქტის აპარატი მაშინ არბიტრაჟს შეუძლია განახორციელოს შეტყობინება ფაქტის მეშვეობით. ფაქტით საარბიტრაჟო შეტყობინების დროს აუცილებელია შეტყობინების დადასტურება იმ პირის მიერ, ვისაც ასეთი შეტყობინება გაეგზავნა.
- 6.4. საარბიტრაჟო უწყება დასაბარებელ პირს უნდა ჩაბარდეს მხარის მიერ მითითებული მისამართის მიხედვით.
- 6.5. საარბიტრაჟო უწყებასთან ერთად მოპასუხეს ეგზავნება საარბიტრაჟო პრეტენზია თანდართული საბუთების ასლებთან ერთად, გზავნილი და მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის დებულება.
- 6.6. უწყებისა და გზავნილის ფორმასა და შინაარსს ადგენს მუდმივმოქმედი არბიტრაჟი.
- 6.7. თუ მხარეთა მიერ სხვა რამ არ არის დადგენილი, მხარეს ეგზავნება არბიტრაჟში (მუდმივმოქმედ არბიტრაჟში) მეორე მხარისაგან შემოსული ყოველი განცხადების, დოკუმენტის, თხოვნის, ინფორმაციის ასლი მიღებიდან ორი დღის ვადაში.

- 6.8. საარბიტრაჟო უწყება იგზავნება ფოსტით ან დამატარებლის მეშვეობით. ადრესატთან უწყების ჩაბარების დრო აღინიშნება მის მეორე ეგზემპლარზე, რომელიც არბიტრაჟს უნდა დაუბრუნდეს.
- 6.9. არბიტრაჟის თავმჯდომარეს, ხოლო თუ არბიტრაჟი არ არის დანიშნული სრული შემადგენლობით ან ჯერ არჩეული არ არის არბიტრაჟის თავმჯდომარე, მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარეს, შეუძლია მხარის თანხმობით ხელზე მისცეს მას უწყება შესატყობინებელი ან გამოსახატებელი პირისათვის ჩასაბარებლად. პირი, რომელსაც დაევალია უწყების მიტანა, ვალდებულია უკან დააბრუნოს მისი მეორე ცალი უწყების მიღებაზე ადრესატის ხელმოწერით.
- 6.10. მოქალაქეს უწყება უნდა ჩაბარდეს პირადად, უწყების მეორე ეგზემპლარზე მისი ხელმოწერით, ხოლო ორგანიზაციისათვის გაგზავნილი უწყება უნდა ჩაბარდეს სათანადო თანამდებობის პირს, რომელიც ასევე ხელს აწერს უწყების მეორე ეგზემპლარს.
- 6.11. თუ უწყების მიმტანმა პირმა ადრესატი ვერ ნახა საცხოვრებელ ან სამუშაო ადგილზე, უწყება უნდა ჩაბარდეს მასთან მცხოვრებ ოჯახის რომელიმე სრულწლოვან წევრს, ხოლო თუ ისინიც არ იმყოფებიან ადგილზე, - იმავე სახლში მცხოვრებ სახლის მფლობელს, დამკირავებელს, რომლებიც თანახმა იქნებიან გადასცენ უწყება ადრესატს ან სამუშაო ადგილის ადმინისტრაციას. უწყების მიმღები პირი ვალდებულია უწყება დაუყოვნებლივ ჩააბაროს ადრესატს.
- 6.12. თუ ადრესატი დროებით წასულია, უწყების ჩამბარებელმა პირმა უწყების მეორე ეგზემპლარზე უნდა აღნიშნოს თავისი გვარი, სახელი, აგრეთვე ადრესატთან დამოკიდებულება ან დაკავებული თანამდებობა. უწყების მიმღები პირი ვალდებულია სახელი, აგრეთვე ადრესატთან დამოკიდებული თანამდებობა, უწყების მიმღები პირი ვალდებულია უწყება დაუყოვნებლივ ჩააბაროს ადრესატს.
- 6.13. თუ ადრესატი უარი განაცხადა უწყების მიღებაზე, მისი მიმტანი პირი სათანადო აღნიშვნას აკეთებს უწყებაზე, რომელიც უბრუნდება არბიტრაჟს. ასეთ შემთხვევაში უწყება ჩაბარებულად ითვლება და არბიტრაჟს შეუძლია განიხილოს დავა.
- 6.14. მხარეები და მათი წარმომადგენლები მოვალენი არიან აცნობონ არბიტრაჟს საარბიტრაჟო წარმოების განმავლობაში თავიანთი მისამართის შეცვლის შესახებ. ასეთი ცნობის უქონლობისას უწყება გაიგზავნება არბიტრაჟისათვის ცნობილ უკანასკნელ მისამართზე და ჩაბარებულად ითვლება, თუნდაც ადრესატი ამ მისამართზე აღარ ცხოვრობდეს.
- 6.15. თუ საარბიტრაჟო განხილვაში მონაწილეობის უფლება მინდობილი აქვს ერთ-ერთ თანამონაწილეს, უწყება ჩაბარდება მას, რომელიც ვალდებულია ამის თაობაზე აცნობოს სხვა თანამონაწილეს. უწყების ჩაბარება იმ თანამონაწილისათვის, რომელსაც მინდობილი აქვს საქმის წარმოება, ნიშნავს უწყების ჩაბარებას ყველა თანამონაწილისათვის;
- 6.16. თუ მოპასუხის ფაქტობრივი ადგილსამყოფელი უცნობია, არბიტრაჟი შეუდგება საქმის განხილვას მას შემდეგ, რაც უწყება დაბრუნდება წარმოები, რომლის მიღებას ადასტურებს ადგილობრივი ორგანო ან იმ ორგანიზაციის ადმინისტრაცია, სადაც ბოლო დროს მუშაობდა მოპასუხე.

თავი II. მხარეები
მუხლი 7. მხარეთა საპროცესოქმედუნარიანობა

- 7.1. არბიტრაჟი საქმის წარმოებას შეუდგება დინტერესებული პირის პრეტენზიის და შესაბამისი საარბიტრაჟო შეთანხმების საფუძველზე. მხარეებად შეიძლება გამოვიდნენ ფიზიკური და იურიდიული პირები, აგრეთვე ორგანიზაციები, რომლებიც არ არიან იურიდიული პირები.
- 7.2. მხარის ქმედუნარიანობა არ იწვევს საარბიტრაჟო შეთანხმების მოშლას, თუ მხარეთა მიერ სხვა რამ არ არის დადგენილი.
- 7.3. რომელიმე მხარის ქმედუნარიანობის შემთხვევაში, არბიტრაჟი უფლებამოსილია, შეუდგეს საქმის წარმოებას მხოლოდ კანონიერი წარმომადგენლის დანიშვნის შემდეგ.

მუხლი 8. მხარეთა საპროცესო უფლებები

- 8.1. მხარეები სარგებლობენ დებულებით მინიჭებული თანაბარი საარბიტრაჟო-საპროცესო უფლებებით. მათ უფლება აქვთ გაეცნონ საქმის მასალებს, გააკეთონ ამონაწერები ამ მასალებიდან, გადაიღონ ასლები, განაცხადონ აცილებანი, დააყენონ შუამდგომლობები, წარადგინონ მტკიცებულებები, მონაწილეობა მიიღონ მათ გამოკვლევაში, შეკითხვები დაუსვან მოწმეებს, ექსპერტებს, სპეციალისტებს, მისცენ არბიტრაჟს ზეპირი და წერილობითი ახსნა-განმარტება, წარადგინონ თავიანთი დასკვნები და გამოთქვან მოსაზრებები საქმის განხილვის დროს წამოჭრილ ყველა საკითხზე, უარყონ მოწინააღმდეგე მხარის შუამდგომლობები, დასკვნები და მოსაზრებები, კანონით განსაზღვრულ შემთხვევაში მიმართონ სასამართლოს, ისარგებლონ დებულებით მათთვის მინიჭებული სხვა უფლებებით.
- 8.2. პრეტენდენტს უფლება აქვს საქმის წინასწარი საარბიტრაჟო განხილვისათვის მომზადების დამთავრებამდე შეცვალოს პრეტენზიის საფუძველი და საგანი, გადაიღოს ან შეამციროს მოთხოვნა.
- 8.3. დავის წინასწარი განხილვისათვის მომზადების შემდეგ საარბიტრაჟო პრეტენზიის საფუძვლის ან საგნის შეცვლა დასაშვებია მხოლოდ მოპასუხის თანხმობით. ასეთი თანხმობის შემთხვევაში მოპასუხეს შეუძლია მოითხოვოს საარბიტრაჟო სსდომის გადადება სხვა დროისათვის, მაგრამ არაუმეტეს 5 დღისა.
- 8.4. პრეტენზიის შეცვლად არ ჩაითვლება მითითებული გარემოებების დაზუსტება, დაკონკრეტება და დამატება, აგრეთვე საპრეტენზიო მოთხოვნის ოდენობის შემცირება, ერთი ნივთის ნაცვლად სხვა ნივთის მიკუთვნება, ან მისი ღირებულების ანაზღაურება.
- 8.5. დაუშვებელია ისეთი ცვლილება, რაც პრეტენზიას საარბიტრაჟო შეთანხმების ან ხელშეკრულების მოქმედების ფარგლებს აცილებს.

მუხლი 9. წარმომადგენლობა

- 9.1. მხარეებს შეუძლიათ არბიტრაჟში დავა აწარმოონ როგორც უშუალოდ, ისე უფლებამოსილი წარმომადგენლის ან ადვოკატის მეშვეობით, რომელთა წარმომადგენლობა დასტურდება შესაბამისი დოკუმენტით.
- 9.2. ორგანიზაციის წარმომადგენლობა დასტურდება ამ ორგანიზაციის მიერ გაცემული უფლებამოსილების დამადასტურებელი საბუთით.
- 9.3. ფიზიკური პირის წარმომადგენლობა დასტურდება სანოტარო წესით დამოწმებული მინდობილობით.
- 9.4. საქმის წარმოების ყველა სტადიაზე მარწმუნებელს უფლება აქვს გააუქმოს თავის მიერ გაცემული მინდობილობა და შეწყვიტოს წარმომადგენლის უფლებამოსილება, რის შესახებაც იგი წერილობით აცნობებს არბიტრაჟს და წარმომადგენელს. მხარის წინადადებით წარმომადგენლის უფლებამოსილების შეწყვეტა არ წარმოადგენს საქმის წარმოების შეჩერების ან საქმის განხილვის გადადების საფუძველს. უფლებამოსილება შეწყვეტილი წარმომადგენლის მიერ კანონისა და დებულების შესაბამისად შესრულებული ყველა მოქმედება ინარჩუნებს იურიდიულ მნიშვნელობას.
- 9.5. წარმომადგენელს უფლება აქვს საქმის წარმოების ყველა სტადიაზე უარი თქვა თავის უფლებამოსილებაზე, რის შესახებაც დროულად ანდა აცნობოს როგორც არბიტრაჟს ისე მის მარწმუნებელს, რათა ამ უკანასკნელმა შეძლოს თვითონ მიიღოს

მონაწილეობა პროცესში ან აიყვანოს ახალი წარმომადგენელი. ამის გათვალისწინებით არბიტრაჟი დანიშნავს დროს, როცა წარმომადგენელს უფლება აქვს შეწყვიტოს პროცესი მონაწილეობა.

მუხლი 10. საპროცესო თანამონაწილეობა

- 10.1. საარბიტრაჟო პრეტენზია შეიძლება წარდგენილ იქნას ერთად რამდენიმე პრეტენდენტის მიერ ან რამდენიმე მოპასუხის წინააღმდეგ თუ:
 - ა) საარბიტრაჟო პრეტენზიის საგანს წარმოადგენს საერთო უფლება;
 - ბ) საპრეტენზიო მოთხოვნები გამომდინარეობს ერთი და იმავე საფუძვლებიდან;
- 10.2. საპრეტენზიო მოთხოვნები ერთგვაროვანია, მიუხედავად იმისა ერთგვაროვანია თუ არა მათი საფუძველი და საგანი;
- 10.3. თითოეული პრეტენდენტი ან მოპასუხე მოწინააღმდეგე მხარის მიმართ გამოდის დამოუკიდებლად.
- 10.4. თანამონაწილეობის მიზანმიმართულად საპროცესო წარმოება მიანდონ ერთ-ერთ თანამონაწილეს, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც თანამონაწილე არასრულწლოვანია, ანდა მას ჰყავს მეურვე ან მზრუნველი;
- 10.5. საპროცესო წარმოების მიზნობრივად ერთ-ერთი თანამონაწილისათვის ხდება დებულების მე-9 მუხლით გათვალისწინებული პუნქტების შესაბამისად.
- 10.6. თუ არბიტრაჟი საქმის განხილვის დროს დაადგენს, რომ საარბიტრაჟო პრეტენზია აღძრულია არა იმ პირის მიერ, რომელსაც მოთხოვნის უფლება აქვს, შეუძლია პრეტენდენტის თანხმობით საქმის შეწყვეტლად შეცვალოს თავდაპირველი პრეტენდენტი სათანადო პრეტენზიით, თუ სათანადო პრეტენდენტსა და მოპასუხეს შორის არსებობს შესაბამისი საარბიტრაჟო შეთანხმება.
- 10.7. თუ სათანადო პრეტენდენტი არ არის თანახმა შეცვალოს არასათანადო პრეტენდენტი, ან არასათანადო პრეტენდენტი არ არის თანახმა შეიცვალოს სათანადო პრეტენდენტით, არბიტრაჟი საარბიტრაჟო წარმოებას შეწყვეტს იმ მოტივით, რომ არასათანადო მხარემ უარი თქვა მის მიერ აღძრულ პრეტენზიაზე.
- 10.8. თუ შეცვლილ სათანადო პრეტენდენტსა და მოპასუხეს შორის არ არსებობს შესაბამისი საარბიტრაჟო შეთანხმება და მოპასუხე თანახმა არ არის მოცემული დავა განიხილოს არბიტრაჟში, არბიტრი უსაფუძვლოდის მოტივით წყვეტს საარბიტრაჟო წარმოებას.
- 10.9. თუ საქმის განხილვისას არბიტრაჟი დაადგენს, რომ საარბიტრაჟო პრეტენზია აღძრულია არა იმ პირის წინააღმდეგ, რომელმაც პასუხი უნდა აგოს საარბიტრაჟო პრეტენზიაზე, მას შეუძლია შეცვალოს თავდაპირველი მოპასუხე სათანადო მოპასუხით, თუ პრეტენდენტსა და სათანადო მოპასუხეს შორის არსებობს შესაბამისი საარბიტრაჟო შეთანხმება.
- 10.10. თუ პრეტენდენტი არ არის თანახმა თავდაპირველი მოპასუხის სათანადო მოპასუხით შეცვლაზე არბიტრაჟი თავისი გადაწყვეტილებით უარს ეტყვის პრეტენდენტს საარბიტრაჟო პრეტენზიის დაკმაყოფილებაზე.
- 10.11. თუ პრეტენდენტსა და სათანადო მოპასუხეს შორის არ არსებობს შესაბამისი საარბიტრაჟო შეთანხმება და სათანადო მოპასუხე არ არის თანახმა მოცემული დავა განიხილოს არბიტრაჟში, არბიტრაჟი წყვეტს საარბიტრაჟო წარმოებას.

**თავი მესამე
მუხლი 11. მტკიცებულებები**

- 11.1. თითოეული მხარე უნდა დამტკიცოს გარემოებები, რომლებზედაც იგი ამყარებს თავის მოთხოვნებსა და შესაგებებს.
- 11.2. ამ გარემოებათა დამტკიცება შეიძლება თვით მხარეთა ახსნა-განმარტებებით, მოწმეთა ჩვენებებით, წერილობითი თუ ნივთიერი მტკიცებულებებითა და ექსპერტთა დასკვნებით.
- 11.3. მხარეები წარმოადგენენ მტკიცებულებებს იმ გარემოებათა დასადასტურებლად ან გასაქარწყლებლად, რომლებზედაც ამყარებენ საკუთარ მოთხოვნებსა თუ შესაგებებს.
- 11.4. არბიტრაჟი უფლებამოსილია საკუთარი შეხედულებისამებრ გამოითხოვოს დამატებითი მტკიცებულებები ან არ მიიღოს ის მტკიცებულებები, რომელთაც ჩათვლის საქმისათვის უმნიშვნელოდ.
- 11.5. არბიტრაჟს შეუძლია მიმართოს სასამართლოს ან სხვა ორგანიზაციას იმ მტკიცებულებათა გამოთხოვის მიზნით, რომელთა წარმოდგენაც მხარეებმა უშუალოდ ვერ შეძლეს.
- 11.6. მტკიცებულებების არ წარმოდგენა ვერ შეუძლის ხელს არბიტრაჟს საქმის გაგრძელებასა და გადაწყვეტილების გამოტანაში, უკვე წარმოდგენილი მტკიცებულებების საფუძველზე.
- 11.7. არბიტრაჟი ყოველ მტკიცებულებას აფასებს შინაგანი რწმენით, რომელიც ემყარება მათ ყოველმხრივ და ობიექტურ გამოკვლევას. ერთი მხარის მიერ ასეთი გარემოების არსებობის დადასტურება, რომელზედაც მეორე მხარე ამყარებს თავის მოთხოვნებს, შეიძლება საქმის მტკიცებულებად ჩაითვალოს და საფუძველად დაედოს გადაწყვეტილებას.
- 11.8. მხარეები თავისუფლდებიან მტკიცებულებათა წარმოდგენისაგან ისეთი ფაქტების დადასტურებისას, რომლებიც საყოველთაოდ ცნობილად მიიჩნევა, ან დადგენილია სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილებით, ან განაჩენით, როცა საქმეს იხილავს არბიტრაჟი იმ პირის მოქმედების სამოქალაქო-სამართლებრივი შედეგების შესახებ, ვის მიმართაც გამოტანილია განაჩენი.
- 11.9. მტკიცების ტვირთი ეკისრება მხარეს, მას შეუძლია, მოითხოვოს სადაო მტკიცებულების ამორიცხვა საქმიდან და დავის გადაწყვეტა დანარჩენი მტკიცებულების საფუძველზე.
- 11.10. მტკიცებულებათა უზრუნველყოფის მოთხოვნით სასამართლოსათვის მიმართვის შესახებ არბიტრაჟი იღებს დადგენილებას, ხოლო მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარე – განკარგულებას. ასეთი დადგენილების (განკარგულების) მიღებით საარბიტრაჟო-საპროცესო ვადა ჩერდება შესაბამისი მტკიცებულების მიღებამდე.
- 11.11. მხარის განცხადებით არბიტრაჟს (მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარეს) შეუძლია მიმართოს სასამართლოს მტკიცებულებათა დამატებითი ან განმეორებითი უზრუნველყოფის შესახებ განჩინების გამოტანის მოთხოვნით.
- 11.12. მტკიცებულებათა უზრუნველყოფად გაწეულ ხარჯებს გადაიხდის პირი, რომელმაც იშუამდგომლა არბიტრაჟის (მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის) წინაშე ასეთი უზრუნველყოფის შესახებ. მოწინააღმდეგე მხარეს უფლება აქვს მოითხოვოს

- 11.13. მტკიცებულებათა უზრუნველყოფაში მონაწილეობისათვის მის მიერ გაწეული ხარჯების ანაზღაურება. საბოლოოდ ამ ხარჯების განაწილება მოხდება არბიტრაჟის მიერ საქმის არსებითად გადაწყვეტისას.
- 11.14. მხარეს შეუძლია მოითხოვოს მოწმის გამოძახება. არბიტრაჟი უფლებამოსილია, მოითხოვოს მხარისაგან ინფორმაცია აღნიშნულთან დაკავშირებით დასადასტურებელ გარემოებათა და სადაო საკითხებთან მოწმეთა დამოკიდებულების მითითებით.
- 11.15. მოწმეთა ჩვენება შეიძლება წარმოდგენილ იქნას წერილობით. არბიტრაჟი უფლებამოსილია, საკუთარი ინიციატივით ან მხარის შუამდგომლობით გადაწყვიტოს ასეთი მოწმის ზეპირ მოსმენაზე გამოძახება. გამოუცხადებლობის შემთხვევაში, არბიტრაჟი თავისი შეხედულებით წყვეტს წერილობითი ჩვენების მტკიცებულებად მიღების ან მოწმის სასამართლოს საშუალებით წარმოდგენის საკითხს.

მუხლის 12. ექსპერტის დანიშვნა

- 12.1. თუ დავის განხილვასთან დაკავშირებით არსებობს ან წამოიჭრა ისეთი საკითხი, რომლის განმარტებაც სპეციალურ ცოდნას მოითხოვს, არბიტრაჟი უფლებამოსილია საკუთარი ინიციატივით ან მხარეთა შუამდგომლობის საფუძველზე დანიშნოს ექსპერტიზა. საკითხებს, რომლებზედაც საჭიროა ექსპერტის დასკვნა, განსაზღვრავს არბიტრაჟი მხარეთა მოსაზრების გათვალისწინებით.
- 12.2. უარი ექსპერტიზის დანიშვნაზე უნდა დასაბუთდეს.
- 12.3. ექსპერტიზის დანიშვნის შესახებ არბიტრაჟს გამოაქვს დადგენილება, რომელშიც უნდა აღინიშნოს, თუ რა საკითხებზეა საჭირო ექსპერტიზის დასკვნა, ვინ დანიშნა ექსპერტად და რა მასალები წარედგინა ექსპერტს გამოსაკვლეველად. აუცილებლობის ან მხარეების მოთხოვნის შემთხვევაში ექსპერტიზის ჩასატარებლად არბიტრაჟი ნიშნავს რამდენიმე ექსპერტს.
- 12.4. ექსპერტების შერჩევის დროს გათვალისწინებული უნდა იქნეს მხარეთა მოსაზრებები. მხარეებს უფლება აქვთ შესთავაზონ არბიტრაჟს ექსპერტად დასანიშნი პირის კანდიდატურები. საბოლოოდ საკითხს იმის შესახებ, თუ ვის მიენდოს ექსპერტიზის ჩატარება, წყვეტს არბიტრაჟი.
- 12.5. არბიტრაჟი უფლებამოსილია, მხარეებს მოსთხოვოს ექსპერტიზისათვის წარმოდგინონ საქმესთან დაკავშირებული ნებისმიერი ინფორმაცია, დოკუმენტაცია, ქონება და სხვა მასალები, რომლებიც მათ განკარგულებაშია.
- 12.6. მხარის შუამდგომლობით ან თუ მას არბიტრაჟი საჭიროდ ჩათვლის, ექსპერტი შეიძლება მოწვეულ იქნას ზეპირ განხილვაზე, დასკვნის განმარტებისათვის.
- 12.7. თუ მხარე არასაპატიო მიზეზით თავს არიდებს ექსპერტიზაში მონაწილეობას, ან ხელს უშლის მას, არბიტრაჟი უფლებამოსილია დადგენილად ან გაქარწყლებულად ჩათვალოს ის ფაქტი, რომლის გამორკვევისთვისაც ექსპერტიზა იქნა დანიშნული.
- 12.8. მხარეებს და მათ წარმომადგენლებს შეუძლიათ გაეცნონ ექსპერტის დასკვნას. მათივე თხოვნით ექსპერტის დასკვნა გამოქვეყნდება არბიტრაჟის სხდომაზე. მხარეებს შეუძლიათ გამოთქვან მოსაზრება, ხოლო დასკვნის განმარტებისა და შევსების მიზნით ექსპერტს შეიძლება მიეცეს შეკითხვები.
- 12.9. ექსპერტს პირველად ეკითხება ის პირი, რომლის თხოვნითაც დანიშნა ექსპერტი და მისი წარმომადგენელი. არბიტრაჟის ინიციატივით დანიშნულ ექსპერტს პირველად ეკითხება არბიტრი. არბიტრს შეუძლია შეკითხვები დაუსვას ექსპერტს მისი დაკითხვის ყოველ მომენტში.
- 12.10. ექსპერტის დასკვნა არბიტრაჟისათვის საყალბედული არ არის, თუ მხარეთა მიერ სხვა რამ არ არის დადგენილი.
- 12.11. არბიტრაჟის უარი დასკვნის მიღებაზე დასაბუთებულ უნდა იქნეს საარბიტრაჟო გადაწყვეტილებაში;
- 12.12. თუ ექსპერტის დასკვნა არ არის სრული ან გაურკვეველია, არბიტრაჟს შეუძლია დანიშნოს დამატებითი ექსპერტიზა.
- 12.13. თუ არბიტრაჟი არ ეთანხმება ექსპერტის დასკვნას დაუსაბუთებლობის მოტივით, აგრეთვე, თუ რამდენიმე ექსპერტის დასკვნა ეწინააღმდეგება ერთმანეთს, არბიტრაჟს შეუძლია დანიშნოს განმეორებითი ექსპერტიზა და მისი ჩატარება დაავალოს სხვა ექსპერტს ან ექსპერტებს.
- 12.14. არბიტრაჟი ვალდებულია დანიშნოს დამატებითი და განმეორებითი ექსპერტიზა, თუ მხარეები ამას მოითხოვენ.
- 12.15. ექსპერტებს აუნაზღაურდებათ არბიტრაჟში გამოცხადებისათვის მგზავრობისა და სიცხორებელი სადგომის დაქირავების ხარჯები და დღიური თანხა, აგრეთვე არბიტრაჟის დავალბით შესრულებული სამუშაოსათვის მიეცემათ ჰონორარი.

თავი მეოთხე. პრეტენზიის უზრუნველყოფის ზომები

მუხლი 13. უზრუნველყოფის ზომები

- 13.1. ერთ-ერთი მხარის შუამდგომლობით, არბიტრაჟმა შეიძლება განკარგულებით დაადგინოს დავის საგნის უზრუნველსაყოფად ზომების მიღება;
- 13.2. არბიტრაჟს შეუძლია მოითხოვოს მომმართველი მხარისაგან შესაძლო გონივრული გარანტია, რაც შეიძლება განიცადოს საწინააღმდეგო მხარემ უზრუნველყოფის ზომების მისაღების შედეგად.
- 13.3. არბიტრაჟი უფლებამოსილია დაადგინოს უზრუნველყოფის ნებისმიერი გონივრული ღონისძიება საკუთარი შეხედულებისამებრ.
- 13.4. უზრუნველყოფის შესახებ განკარგულება აღსრულებულია დაუყოვნებლივ.

მუხლი 14. დროებითი განკარგულება.

- 14.1. დადგენილება, რომლითაც საქმე არსებითად არ წყდება, არბიტრაჟი მიიღებს განკარგულებას ფორმით.
- 14.2. განკარგულებაში აღინიშნება:
 - ა) მიღების დრო და ადგილი;
 - ბ) არბიტრაჟის შემადგენლობა და მდივანი;
 - გ) საარბიტრაჟო შეთანხმება
 - დ) მხარეები და დავის საგანი;
- ესაკითხი, რომელზედაც მიღებული იქნა განკარგულება;
 - ე) მოტივი და სამართლის ნორმები, რომლითაც არბიტრაჟი მივიდა თავის დასკვნამდე;
 - ზ) დადგენილება;

თავი მეხუთე. საარბიტრაჟო წარმოება
მუხლი 15. საარბიტრაჟო პრეტენზია

- 15.1. საარბიტრაჟო წარმოება იწყება მხარის-„პრეტენდენტის“ წერილობითი მიმართვის (განცხადების ან საარბიტრაჟო პრეტენზიის) საფუძველზე.
 - 15.2. საარბიტრაჟო პრეტენზიაში უნდა მიეთითოს:
 - ა) მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის დასახელება;
 - ბ) პრეტენდენტის რეკვიზიტები;
 - გ) მოპასუხის რეკვიზიტები;
 - დ) დავის საგნის მოკლე აღწერა;
 - ე) პრეტენდენტის მოთხოვნა;
 - ვ) ფაქტობრივი და სამართლებრივი გარემოებები, რომლებზედაც პრეტენდენტი ამყარებს მოთხოვნებს; მტკიცებულებები, რომლებიც ადასტურებენ ამ გარემოებებს;
 - ზ) დავის საგნის ფასი;
 - თ) არბიტრაჟის იურისდიქციის აღიარება-საარბიტრაჟო შეთანხმება;
 - ი) თანდართული დოკუმენტების ნუსხა;
 - კ) არბიტრობის კანდიდატის რეკვიზიტები, თუ ეს გათვალისწინებულია მხარეთა შეთანხმებით;
 - ლ) პრეტენდენტის ხელმოწერა.
 - 15.3. პრეტენზიას სავალდებულოა ერთვოდეს დავასთან დაკავშირებული ყველა დოკუმენტის ასლი და მოსაკრებლების გადახდის დამადასტურებელი ქვითრები, თანახმად „საარბიტრაჟო ხარჯებისა და მოსაკრებლების შესახებ“ წესებისა.
 - 15.4. საარბიტრაჟო პრეტენზიაში შეიძლება იყოს პრეტენდენტის მოთხოვნა არბიტრაჟისადმი (მუდმივმოქმედი არბიტრაჟისადმი), რათა მან:
 - ა) დაევალოს მოპასუხეს იმ მტკიცებულებათა წარმოდგენა, რომლებიც მასთან ინახება და რომლებზედაც პრეტენდენტი ამყარებს თავის საპრეტენზიო მოთხოვნას.
 - ბ) გამოითხოვოს მტკიცებულებები და დაიბაროს მოწმეები.
 - გ) მტკიცებულებათა უზრუნველყოფის შესახებ მიმართოს სასამართლოს.
 - 15.5. პრეტენზია და თანდართული მასალები წარმოდგენილ უნდა იქნას იმდენი ასლით, რამდენიც მოპასუხეა.
 - 15.6. ამ მუხლის მოთხოვნების დარღვევით წარდგენილი პრეტენზია არ მიიღება, პრეტენდენტს მიეცემა ვადა ხარვეზის გამოსასწორებლად, ხარვეზის ვადაში შეუვსებლობის შემთხვევაში პრეტენზია შეტანილად არ ჩაითვლება და დაუბრუნდება პრეტენდენტს.
 - 15.7. მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარე ვალდებულია პრეტენზიის ჩაბარებიდან 5 დღის განმავლობაში თავისი განკარგულებით მიიღოს იგი წარმოებაში ან უარი თქვას მის მიღებაზე.
 - 15.8. მიღებული საარბიტრაჟო პრეტენზია თანდართულ დოკუმენტებთან ერთად უნდა გადაეგზავნოს მოპასუხეს მიღებიდან ორი დღის ვადაში.
 - 15.9. დავის საარბიტრაჟო განხილვისათვის მომზადების მიზნით მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარე:
 - ა) გადაეგზავნოს მოპასუხეს პრეტენზიას და თანდართული საბუთების ასლებს;
 - ბ) დაუნიშნავს მოპასუხეს ვადას წერილობით შეადგინოს და წარმოადგინოს თავისი პასუხი პრეტენზიასა და მასში დასმულ საკითხებზე, აგრეთვე თავისი მოსაზრებები პრეტენზიაზე დართული საბუთების შესახებ;
 - გ) მისცემს წინადადებას დანიშნოს არბიტრი;
 - 15.10. მოპასუხის წერილობით პასუხში მითითებული უნდა იყოს:
 - ა) ცნობს თუ არა მოპასუხე პრეტენზიას;
 - ბ) თუ პრეტენზიას არ ცნობს, რა კონკრეტულ გარემოებებს ემყარება მისი შესაგებელი პრეტენზიის წინააღმდეგ;
 - გ) რა მტკიცებულებებით შეიძლება დამტკიცდეს ეს გარემოებები;
 - დ) რა საპროცესო საშუალებებით აპირებს მოპასუხე პრეტენზიისგან თავის დაცვას, კერძოდ, ხომ არ აპირებს შეგებულ პრეტენზიის აღქმას, ხომ არ უარყოფს პრეტენზიის დასაშვებობას და ა.შ.
 - ე) ვინ შეიძლება ჩაებას პროცესში თანამონაწილეებად ან მესამე პირებად;
 - ვ) რომელი მოწმე უნდა იქნეს გამოძახებული არბიტრაჟის სხდომაზე;
 - ზ) სხვა საკითხებს, რასაც მნიშვნელობა აქვს საარბიტრაჟო წარმოებისათვის.
- 15.11. მოპასუხეს უფლება აქვს მისთვის საარბიტრაჟო პრეტენზიის ასლის ჩაბარების დღიდან საქმის ზეპირი განხილვისათვის წინასწარი მომზადების დამთავრებამდე აღძრას პრეტენდენტის მიმართ შეგებულ საარბიტრაჟო პრეტენზია პირვანდელ პრეტენზიასთან ერთად განსახილველად.
- 15.12. ამ ვადის გაშვების შემდეგ მოპასუხეს შეუძლია აღძრას შეგებულ საარბიტრაჟო პრეტენზია საარბიტრაჟო პაქტობის დამთავრებამდე, თუ არბიტრაჟი საპატიოდ მიიჩნევს ვადის გაშვებას.
- 15.13. შეგებულ საარბიტრაჟო პრეტენზიის წარდგენა შეიძლება საარბიტრაჟო პრეტენზიის წარდგენის შესახებ არსებული წესების დაცვით, გარდა 15.2. მუხლის „თ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული მოთხოვნისა.
- 15.14. მოპასუხის წერილობითი პასუხისა და მასზე დართული საბუთების ასლები უნდა გადაეგზავნოს პრეტენდენტს.
- 15.15. პრეტენდენტს უფლება აქვს წარმოადგინოს დამატებითი მტკიცებულებები, აგრეთვე მოპასუხის წერილობითი პასუხის თაობაზე თავისი მოსაზრებები წარმოადგინოს წერილობით მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის (არბიტრაჟის) თავმჯდომარის მიერ დანიშნულ ვადაში.
- 15.16. მუდმივმოქმედი არბიტრაჟი არ მიიღებს საარბიტრაჟო პრეტენზიას (საჩივარს), თუ:
 - ა) არ არსებობს საარბიტრაჟო შეთანხმება;
 - ბ) არსებობს სასამართლო გადაწყვეტილება ან განჩინება მოსარჩელის მიერ სარჩელზე უარის თქმის, მოპასუხის მიერ სარჩელის ცნობის ან მხარეთა მორთების დამტკიცების შესახებ.
- გ) მოცემულ საკითხთან დაკავშირებით არსებობს სხვა არბიტრაჟის გადაწყვეტილება, რომლის გასაჩივრების თაობაზეც მხარეები არ შეთანხმებულან ან დარღვეულია გასაჩივრებისათვის კანონით გათვალისწინებული ოცდაათდღიანი ან მხარეთა მიერ დადგენილი ვადა;
- დ) სასამართლოს წარმოებაშია საქმე დავაზე იმავე მხარეებს შორის, იმავე საგანზე და იმავე საფუძველით.
- ე) საქმე ამ არბიტრაჟის განსჯადი არ არის.
- ვ) პრეტენზია შეიტანა ქმედუნარიო პირმა.
- ზ) დაინტერესებული პირის სახელით განცხადება შეიტანა იმ პირმა, რომელსაც არა აქვს უფლებამოსილება საქმის წარმოებაზე.
- 15.17. პრეტენზიის მიღებაზე უარის თქმის შესახებ მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარეს გამოაქვს დასაბუთებული განკარგულება. თუ პრეტენზიის მიღებაზე უარის თქმა მოტივირებულია იმით, რომ ეს პრეტენზია ამ არბიტრაჟის განსჯადი არ არის, მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარემ უნდა მიუთითოს აგრეთვე, თუ როგორ უნდა იქნეს აცილებული საქმის აღქმის დამაბრკოლებელი გარემოებანი.

15.18. პრეტენზიის მიუღებლობის შესახებ მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარის განკარგულება ჩაბარდება პრეტენდენტს, რომელსაც იმავედროულად უბრუნდება მის მიერ შეტანილი საბუთები და შეტანილი საარბიტრაჟო მოსაკრებლის 50%.

მუხლი 16. შეგებებული საარბიტრაჟო პრეტენზია

- 16.1. მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარე ან არბიტრაჟი მიიღებს შეგებებულ პრეტენზიას, თუ:
 - ა) შეგებებული პრეტენზიის მოთხოვნა მიმართულია პირვანდელი მოთხოვნის ჩასათვლელად.
 - ბ) შეგებებული პრეტენზიის დაკმაყოფილება მთლიანად ან ნაწილობრივ გამორიცხავს პირვანდელი პრეტენზიის დაკმაყოფილების შესაძლებლობას.
 - გ) შეგებებულ პრეტენზიასა და პირვანდელ პრეტენზიას შორის არის ურთიერთკავშირი და მათი ერთად განხილვის შედეგად აღძრული დაფა უფრო სწრაფად და სწორად გადაწყდება.
- 16.2. პირვანდელი და შეგებებული პრეტენზიის ერთად განხილვის შედეგად არბიტრაჟს გამოაქვს ერთობლივი გადაწყვეტილება.
- 16.3. თუ შეგებებული პრეტენზია აღძრული და მიღებულია საქმის წინასწარი მომზადების დამთავრების შემდეგ, პრეტენდენტის თხოვნით ან არბიტრაჟის ინიციატივით შეიძლება ამ საქმის განხილვის სხვა დროისათვის გადადებამ.
- 16.4. საქმის განხილვის გადადებით გამოწვეული ხარჯები დაეკისრება მოპასუხეს, რომელმაც დაგვიანებით აღძრა შეგებებული პრეტენზია.

მუხლი 17. უარი პრეტენზიის მიღებაზე

- 17.1. არბიტრაჟი არ მიიღებს პრეტენზიას თუ:
 - ა) საქმე არ არის არბიტრაჟის განსჯადი;
 - ბ) არსებობს კანონიერ ძალაში შესული სასამართლოს გადაწყვეტილება ან განჩინება, სხვა არბიტრაჟის გადაწყვეტილება დავაზე იმავე მხარეებს შორის, იგივე საგანზე და იგივე საფუძველით, ან ასეთი დაფა მხარეთა შორის წარმოებაშია;
 - გ) პრეტენზია შეიტანა ქმედუუნარო პირმა, ან პირმა, რომელსაც არა აქვს უფლებამოსილება საქმის წარმოებაზე.
- 17.2. პრეტენზიის მიღებაზე უარის თქმის შესახებ მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარე გამოიტანს განკარგულებას მითითებით, როგორ შეიძლება იქნას აცილებული საქმის აღძერის დამაბრკოლებელი გარემოებანი.

მუხლი 18. საქმის მომზადება არბიტრაჟის სხდომაზე განსახილველად.

- 18.1. არბიტრაჟის დანიშნამდე საქმეს ამზადებს მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარე, ხოლო არბიტრაჟის დანიშნის შემდეგ არბიტრაჟის თავმჯდომარე.
- 18.2. საქმის საარბიტრაჟო განხილვისათვის მომზადების მიზნით მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის (არბიტრაჟის) თავმჯდომარე მიმართავს დებულების 15.7.-15.9 და 15.14.-15.15 პუნქტებით გათვალისწინებულ ღონისძიებებს.
- 18.3. არბიტრაჟი მთავარ სხდომაზე განხილვისათვის საქმის მოსამზადებლად მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის (არბიტრაჟის) თავმჯდომარეს შეუძლია:
 - ა) დაავალოს მხარეებს შეავსონ, ხოლო საჭიროების შემთხვევაში განმარტონ მათ მიერ წარმოდგენილი წერილობითი მასალები, წინადადება მისცენ მათ წარმოადგინონ საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე ნივთები თუ დოკუმენტები;
 - ბ) გამოითხოვოს მხარეთა თხოვნით მტკიცებულებანი, რომელთა მიღებაც თავად მხარეებმა ვერ შეძლეს.
 - გ) განსაზღვრულ შემთხვევაში მიმართოს სასამართლოს.
 - დ) გადაწყვიტოს საარბიტრაჟო პროცესში თანამონაწილეების დაშვების საკითხი.
 - ე) შეამოწმოს მტკიცებულებები, თუ ეს არბიტრაჟში საქმის არსებითად განხილვისას ძნელი იქნება ან გააჭიანურებს საქმის განხილვას.
 - ვ) ჩაატაროს ადგილზე დათვალიერება.
 - ზ) მისცეს დავალებები.
 - თ) გადაწყვიტოს სპეციალისტის მოწვევის საკითხი.
 - ი) დაიბაროს მოწვევები, სპეციალისტები საარბიტრაჟო სხდომის დღისათვის
- 18.4. მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის (არბიტრაჟის) თავმჯდომარეს შეუძლია სხვა მოქმედების შესრულებაც, რომლებიც ხელს შეუწყობენ არბიტრაჟის მთავარ სხდომაზე განსახილველად საქმის მომზადებას.
- 18.5. ამა თუ იმ საპროცესო მოქმედების შესრულებისას (ადგილზე დათვალიერება, მოწვევა დაკითხვა, მტკიცებულებათა უზრუნველყოფა, გეგმებისა და გაანგარიშებების შედგენა და ა.შ.) არბიტრაჟს შეუძლია მოიწვიოს სპეციალისტი.
- 18.6. სპეციალისტად მოწვეული პირი ვალდებულია გამოცხადდეს არბიტრაჟში, გაუწიოს მას კონსულტაცია, აღმოუჩინოს ტექნიკური დახმარება.
- 18.7. სპეციალისტის ზეპირი კონსულტაცია შეიტანება საარბიტრაჟო სხდომის ოქმში, ხოლო მისი წერილობითი პასუხი დაერთვის საქმეს.
- 18.8. მოსამზადებელ სხდომას ნიშნავს მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარე, ხოლო, თუ არბიტრაჟი დანიშნულია სრული შემადგენლობით არბიტრაჟი.
- 18.9. მხარეები მოვალენი არიან შეასრულონ საქმის მომზადების მიზნით მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის (არბიტრაჟის) თავმჯდომარის მითითებები. წერილობითი მასალების წარუდგენლობა თუ სხვა მოქმედების შეუსრულებლობა ისეთი მიზეზით, რომელსაც არბიტრაჟი არასაპატიო ცნობს, ართმევს მხარეს უფლებას შეასრულოს ასეთი მოქმედება ამ საქმის არსებითად განხილვის დროს.
- 18.10. მოსამზადებელ სხდომაზე მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარე აღჭურვილია არბიტრაჟის უფლებამოსილებით.
- 18.11. მთავარ სხდომას ნიშნავს არბიტრაჟი დადგენილებით.
- 18.12. თუ მოსამზადებელ სხდომაზე არბიტრაჟი საქმეს მომზადებულად მიიჩნევს და მხარეებს დამატებით არაფერი აქვთ წარმოსადგენი, არბიტრაჟს შეუძლია ეს სხდომა გადააქციოს მთავარ სხდომად და არსებითად განხილოს საარბიტრაჟო პრეტენზია.
- 18.13. თუ მოსამზადებელ სხდომაზე პრეტენდენტი უარს იტყვის პრეტენზიაზე, ან მხარეები მორიგდებიან, საქმის წარმოება უნდა შეწყდეს.
- 18.14. თუ მოსამზადებელ სხდომაზე მოპასუხე ცნობს პრეტენზიას, არბიტრი გამოიტანს გადაწყვეტილებას პრეტენზიის დაკმაყოფილების შესახებ.
- 18.15. დებულებით გათვალისწინებული საფუძველების არსებობისას არბიტრაჟის მთავარ სხდომაზე საქმის განსახილველად მომზადების დროს საქმის წარმოება არბიტრაჟმა შეიძლება შეწყვიტოს ან პრეტენზია (საჩივარი) განუხილველი დატოვოს.

მუხლი 19. გამოუცხადებლობა და დოკუმენტის წარმოუდგენლობა.

- 19.1. თუ დებულებით დადგენილი წესით გაფრთხილებული მხარე არ გამოცხადდება სხდომაზე არასაპატიო მიზეზით, არბიტრაჟი უფლებამოსილია განხილოს საქმე, გარდა იმ შემთხვევისა, თუ მეორე მხარე ითხოვს განხილვის გადადებას.
- 19.2. გამოცხადებულად ითვლება მხარე, რომელიც გამოცხადდა საარბიტრაჟო სხდომაზე დანიშნულ დროს, მაგრამ უარს ამბობს საარბიტრაჟო საქმის განხილვაში მონაწილეობის მიღებაზე.
- 19.3. თუ არბიტრაჟის მიერ დადგენილ ვალებში მხარე არასაპატიო მიზეზით არ წარმოადგენს არბიტრაჟის მიერ მოთხოვნილ საქმის გარეგანსთან დაკავშირებულ დოკუმენტებს, არბიტრაჟი უფლებამოსილია გადაწყვეტილება გამოიტანოს მის ხელთ არსებულ მასალების საფუძველზე.

მუხლი 20. არბიტრაჟის მთავარი სხდომა.

- 20.1. არბიტრაჟის თავმჯდომარე ხსნის, უძღვება და ხურავს საარბიტრაჟო სხდომას.
- 20.2. მხარეები, წარმომადგენლები, მოწმეები, სპეციალისტები, აგრეთვე საარბიტრაჟო სხდომის დარბაზში მყოფი ყველა მოქალაქე, თუ ასეთი დაშვებულია, ვალდებულია დაიცვას დადგენილი წესი და უსიტყვოდ დაემორჩილოს არბიტრაჟის განკარგულებას;
- 20.3. თავმჯდომარე აცხადებს არბიტრაჟის შემადგენლობას, აგრეთვე იმას, თუ ვინ მონაწილეობს ექსპერტად, სპეციალისტად, თარჯიმნად, არბიტრაჟის სხდომის მიდგენად და განუმარტავს მხარეებს აცხადების უფლების შესახებ.
- 20.4. მხარეთა და მათ წარმომადგენელთა განცხადებები და შუამდგომლობები ახალ მტკიცებულებათა წარმოდგენისა თუ გამოთხოვის, აგრეთვე საქმის განხილვასთან დაკავშირებით წამოჭრილ სხვა საკითხების შესახებ შეიძლება დააკეთოს დამატებითი არბიტრაჟის მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ასეთი შუამდგომლობები და განცხადებები საპატიო მიზეზით არ აყო აღძრული საარბიტრაჟო განხილვისათვის საქმის მომზადების სტადიაზე. ასეთ შემთხვევაში, მხარეთა თხოვნით ან არბიტრაჟის ინიციატივით საქმის განხილვა შეიძლება გადაიღოს.
- 20.5. საქმის განხილვის გადადების შემთხვევაში არბიტრაჟი დაითხოვს გამოცხადებულ მოწმეებს. ახალ საარბიტრაჟო სხდომაზე ამ მოწმეთა ხელმეორედ დაბარება შეიძლება მხოლოდ აუცილებლობის შემთხვევაში. არბიტრაჟი დაავალდებს აგრეთვე მხარეებს დანიშნულ ვადაში წარმოადგინონ წერილობითი და ნივთიერი მტკიცებულებები, რათა მოწინააღმდეგე მხარეს პკონდეს შესაძლებლობა ახალი სხდომის დაწყებამდე გაეცნოს ამ მასალებს, ამასთან მიუთითოს სახელი, გვარი, მისამართი მოწმისა, რომლის დაკითხვაც მას სურს.
- 20.6. მხარეს შეუძლია მოითხოვოს სხდომის ჩატარება და საქმის არსებითად გადაწყვეტა მისი დასწრების გარეშე.
- 20.7. განხილვა იწყება საქმის შესახებ თავმჯდომარის მოხსენებით, რომელიც ემყარება მხარეთა მიერ წარმოდგენილ მასალებს, ხოლო თუ ამ საქმეზე ჩატარდა მოსამზადებელი სხდომა, მაშინ – ამ სხდომის მასალებსა და ოქმს.
- 20.8. მოხსენების შემდეგ ახსნა-განმარტებებს იძლევა მხარეები. პირველად არბიტრაჟი მოისმენს პრეტენდენტისა და მის მხარეზე მონაწილე პირთა ახსნა-განმარტებებს, კერძოდ, როგორია მისი მოთხოვნა, რა გარემოებებს ემყარება ეს მოთხოვნა, რით ადასტურებს ამ გარემოებებს, კვლავ უჭერს თუ არა მხარს ამ მოთხოვნებს და უარს ხომ არ ამბობს პრეტენზიაზე, ხომ არ სურს საქმის მორიგებით დამთავრება და სხვა.
- 20.9. მხარეთა ახსნა-განმარტების მოსმენის დროს მათ შეიძლება წამოაყენონ ახალი მოსაზრებები, ან მიუთითონ ახალ გარემოებებზე, რომელთა შესახებაც არ ყოფილა გაცხადებული საქმის მოსამზადებელ სტადიაზე ან მხარეთა ზეპირი შეჯიბრების დაწყებამდე.
- 20.10. არბიტრაჟი გაითვალისწინებს ამ ახალ გარემოებებსა და მტკიცებულებებს, თუ ცნობს, რომ მათ შესახებ თავის დროზე არ იყო გაცხადებული საპატიო მიზეზით და რომ ეს არ მომხდარა საქმის გაჭიანურების მიზნით. მოწინააღმდეგე მხარეს შეუძლია სთხოვოს არბიტრაჟს საქმის განხილვის გადადება, რათა მოემზადოს ამ ახალი გარემოებებისა თუ მტკიცებულებების გასაქარწყლებლად.
- 20.11. თუ არბიტრაჟის სხდომაზე გამოცხადდება მხოლოდ ერთი მხარე, არბიტრაჟი მიიღებს ახსნა-განმარტებას ამ ერთი მხარისაგან.
- 20.12. არბიტრაჟის ნებართვით თითოეულ მხარეს შეუძლია შეკითხვა მისცეს მოწინააღმდეგე მხარეს და მის წარმომადგენლებს. თუ შეკითხვა უადგილო ან შეუფერებელია და არ ემსახურება საქმის გარემოების გამოკვლევასა და დადგენას, არბიტრაჟს, მხარის თხოვნით ან თავისი ინიციატივით, შეუძლია მოხსნას ასეთი შეკითხვა. შეკითხვას შეუსაბამოდ ან უადგილოდ მიჩნევა და მისი მოხსნა შეუძლია არბიტრაჟს.
- 20.13. მხარეთა შეჯიბრებას ხელმძღვანელობს არბიტრაჟი, იგი ხსნის, წარმართავს და წვევს შეჯიბრებას; სიტყვას აძლევს ან სიტყვის უფლებას ართმევს ყველას, ვინც არ ემორჩილება მას; იღებს გადაწყვეტილებებს ზეპირი შეჯიბრების დროს წამოჭრილ საკითხებზე და აცხადებს ამ გადაწყვეტილებებს.
- 20.14. არბიტრაჟი ყველა წამოჭრილ საკითხზე იღებს გონივრულ ზომებს, რომ საქმე ყოველმხრივ იქნას გამოკვლეული. მხარეთა პაექრობა ზედმეტად არ გაჭიანურდეს და საქმის განხილვა დამთავრდეს რაც შეიძლება სწრაფად – ერთ საარბიტრაჟო სხდომაზე.
- 20.15. მხარეთა და სხვა პირთა ახსნა-განმარტების მოსმენის შემდეგ არბიტრაჟი შეუდგება წარმოდგენილ მტკიცებულებათა შემოწმებასა და გამოკვლევას.
- 20.16. მტკიცებულებათა შემოწმებისა და გამოკვლევის შემდეგ არბიტრაჟი სდომას დამთავრებულად აცხადებს, რის შემდეგაც იწყება მხარეთა პაექრობა.
- 20.17. პაექრობა შედგება მხარეების და მათი წარმომადგენლების სიტყვებისაგან. პირველად გამოდინ პრეტენდენტი და მისი წარმომადგენელი, შემდეგ მოპასუხე და მისი წარმომადგენელი.
- 20.18. მას შემდეგ, რაც პაექრობის ყოველი მონაწილე წარმოთქვამს სიტყვას, მათ შეუძლიათ ხელმეორედ გამოვლენენ წარმოთქმულ სიტყვასთან დაკავშირებით, უკანასკნელი რეპლიკის უფლება ყოველთვის ეკუთვნის მოპასუხეს და მის წარმომადგენელს.
- 20.19. პაექრობისა და რეპლიკის შემდეგ არბიტრაჟი ნიშნავს საარბიტრაჟო გადაწყვეტილების გამოცხადების დღეს, რითაც საარბიტრაჟო განხილვა მთავრდება.

მუხლი 21. საარბიტრაჟო გადაწყვეტილება

- 21.1. გადაწყვეტილება მიიღება დახურული თათბირით, არბიტრაჟის ხმათა უმრავლესობით. არბიტრაჟის გადაწყვეტილებას ხელს აწერს არბიტრაჟის ყველა წევრი. თუ არბიტრი უარს აცხადებს ხელი მოაწეროს გადაწყვეტილებას, ამის შესახებ უნდა აღინიშნოს საარბიტრაჟო გადაწყვეტილებაში. არბიტრაჟის არც ერთ წევრს უფლება არა აქვს თავი შეიკავოს ხმის მიცემისაგან, თუ მხარეთა მიერ სხვა რამ არ არის დადგენილი. არბიტრი, რომელიც არ ეთანხმება მიღებულ გადაწყვეტილებას, უფლებამოსილია საკუთარი განსხვავებული აზრი ჩამოაყალიბოს წერილობით, რომელიც დაერთდება საქმეს.
- 21.2. ერთწევრიანი არბიტრაჟის შემთხვევაში გადაწყვეტილებას გამოიტანს ერთპიროვნული არბიტრაჟი.
- 21.3. გადაწყვეტილების გამოტანისას, არბიტრაჟი განსაზღვრავს საქმისათვის მნიშვნელოვანი რომელი გარემოებებია დადგენილი და რომელი დაუდგენელი, რომელი კანონი ან იურიდიული ნორმა უნდა იქნას გამოყენებული და რა მოცულობით უნდა დაკმაყოფილდეს პრეტენზია.
- 21.4. გადაწყვეტილება უნდა ჩამოყალიბდეს წერილობითი ფორმით.
- 21.5. თუ გადაწყვეტილება გამოაქვს კოლეგიურ არბიტრაჟს, გადაწყვეტილებას ჩამოაყალიბებს ამ არბიტრაჟის თავმჯდომარე ან ერთ-ერთი არბიტრი და ხელს აწერს ყველა არბიტრი, რომლებიც მონაწილეობდნენ მის დადგენაში, მათ შორის განსხვავებული აზრის მქონე არბიტრიც. გადაწყვეტილებაში შეტანილ შესწორებას შენიშვნა უნდა გაუკეთდეს არბიტრთა ხელმოწერების წინ.
- 21.6. არბიტრაჟს უფლება არ აქვს მიაკუთვნოს გადაწყვეტილებით მხარეს ის რაც მას არ უთხოვია, ან იმაზე მეტი, ვიდრე ის მოითხოვდა.
- 21.7. გადაწყვეტილება შედგება შესავალი, აღწერილობითი, სამოტივაციო და დადგენილებითი ნაწილებისაგან.

- 21.8. გადაწყვეტილების შესავალ ნაწილში აღინიშნება მისი გამოტანის დრო და ადგილი, მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის დასახელება და არბიტრაჟის შემადგენლობა, სხდომის მდივანი, საარბიტრაჟო შეთანხმება, რომლის საფუძველზეც მოქმედება არბიტრაჟი, მხარეები, წარმომადგენლები, დავის საგანი.
- 21.9. გადაწყვეტილების აღწერილობითი ნაწილი უნდა შეიცავდეს მითითებას პრეტენდენტის მოთხოვნასა და მოპასუხის შესატყუელზე.
- 21.10. გადაწყვეტილების სამოტივაციო ნაწილში აღინიშნება არბიტრაჟის მიერ დადგენილი გარემოებანი, მტკიცებულებანი, რომლებსაც ემყარება არბიტრაჟის დასკვნები, მოსაზრებანი, რომლებითაც არბიტრაჟი უარყოფს ამა თუ იმ მტკიცებულებებს, კანონი ან/და სხვა იურიდიული ნორმები, რომლებითაც არბიტრაჟი ხელმძღვანელობდა.
- 21.11. გადაწყვეტილების დადგენილი ნაწილი უნდა შეიცავდეს არბიტრაჟის დასკვნას პრეტენზიის დაკმაყოფილების ან პრეტენზიის მთლიანად ან ნაწილობრივ უარის თქმის შესახებ, მითითებას ხარჯების განაწილებაზე, აგრეთვე მითითებას გადაწყვეტილების გასაჩივრების ვადასა და წესზე.
- 21.12. გადაწყვეტილებაში ასევე უნდა მითითოს გადაწყვეტილების აღსრულების ვადა.
- 21.13. თუ მხარეები არ მოითხოვენ დასაბუთებულ გადაწყვეტილებას ან ამას ითვალისწინებს საარბიტრაჟო შეთანხმება, არბიტრაჟს შეუძლია შემოიფარგლოს გადაწყვეტილების შესავალი, აღწერილობითი და დადგენილებითი ნაწილების ჩამოყალიბებით.
- 21.14. საარბიტრაჟო გადაწყვეტილება გამოტანილ უნდა იქნეს საარბიტრაჟო განხილვის დამთავრებიდან ხუთი დღის ვადაში.
- 21.15. არბიტრაჟის გადაწყვეტილება უნდა დამოწმდეს სასწრაფო წესით.
- 21.16. საარბიტრაჟო გადაწყვეტილების გამოქვეყნება დაიშვება მხოლოდ მხარეთა თანხმობით.
- 21.17. არბიტრაჟს უფლება აქვს მხარეთა თხოვნით განმარტოს გადაწყვეტილება. არბიტრაჟი განმარტების მოთხოვნის მიღებიდან 30 დღის ვადაში იძლევა განმარტებას ან გამოაქვს გადაწყვეტილება განმარტებაზე უარის შესახებ. საარბიტრაჟო გადაწყვეტილების განმარტება წარმოადგენს ამ გადაწყვეტილების შემადგენილ ნაწილს, თუ მხარეთა მიერ სხვა რამ არ არის დადგენილი.
- 21.18. არბიტრაჟს შეუძლია მხარის თხოვნით გაასწოროს მის მიერ მიღებული გადაწყვეტილებაში დაშვებული უსწორობანი ან აშკარა ართიმეტიკული შეცდომები, თუ მხარეთა მიერ სხვა რამ არ არის დადგენილი.
- 21.19. გადაწყვეტილების გამოტან ან არბიტრაჟს უფლება აქვს მიღებულ გადაწყვეტილებაზე თავისი ინიციატივით ან მხარეთა თხოვნით გამოიტანოს დამატებითი გადაწყვეტილება, თუ:
 - ა) იმ მოთხოვნის გამო, რომლის შესახებაც მხარეებმა წარადგინეს მტკიცებულებანი და მისცეს ახსნა-განმარტებანი, გადაწყვეტილება არ გამოტანილა.
 - ბ) არბიტრაჟს, რომელმაც გადაწყვიტა უფლების საკითხი, არ მიუთითებია გადასხდელი თანხის ოდენობა, გადასაცემი ქონება ან მოქმედება, რომელიც მოპასუხემ უნდა შეასრულოს.
 - გ) არბიტრაჟს არ გადაუწყვეტია საარბიტრაჟო ხარჯების საკითხი.
- 21.20. დამატებითი გადაწყვეტილების გამოტანის საკითხი შეიძლება დაისვას გადაწყვეტილების გამოცხადებიდან 5 დღის განმავლობაში. ამ ვადის გაგრძელება არ დაიშვება.
- 21.21. დამატებითი გადაწყვეტილება არბიტრაჟს გამოაქვს საარბიტრაჟო სხდომაზე, რომლის შესახებაც ეცნობათ მხარეებს, მაგრამ მათი გამოუცხადებელმა ვერ დააბრკოლებს ასეთი გადაწყვეტილების გამოტანას.
- 21.22. გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლის შემდეგ მხარეებს, აგრეთვე მათ უფლებამონაცვლეებს არ შეუძლიათ ხელახლა განაცხადონ არბიტრაჟში იგივე საპრეტენზიო მოთხოვნები იმავე საფუძველზე, აგრეთვე სადავო გახადონ სხვა პროცესში გადაწყვეტილებით დადგენილი ფაქტები და სამართლებრივი ურთიერთობანი.
- 21.23. სასწრაფო წესით დამოწმებული საარბიტრაჟო გადაწყვეტილება ძალაში შედის მისი გამოცხადების მომენტიდან, თუ მხარეებს შორის არ არსებობს შეთანხმება საარბიტრაჟო გადაწყვეტილების სხვა კერძო არბიტრაჟის მიერ გადასინჯვის შესახებ. ამ შემთხვევაში არბიტრაჟში გასაჩივრების ვადა არის 30 დღე, თუ მხარეთა მიერ სხვა რამ არ არის დადგენილი.
- 21.24. საარბიტრაჟო გადაწყვეტილების თითო პირი უნდა გადაეცეს თითოეულ მხარეს, ერთი ინახება არბიტრაჟში.
- 21.25. მხოლოდ გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლის შემდეგ არის დასაშვები მისი იძულებითი აღსრულება.
- 21.26. სააღსრულებლო ფურცელს (წარწერას) გასცემს მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარე, საკუთარი ინიციატივით ან მხარის მოთხოვნით, ასეთი მოთხოვნის მისთვის წარდგენიდან 5 დღის ვადაში.

მუხლი 22. საქმის განხილვა წერილობითი მასალების საფუძველზე.

- 22.1. მხარეები შეიძლება შეთანხმდნენ საქმის განხილვა და გადაწყვეტილების გამოტანა განხორციელდეს ზეპირი მოსმენის გარეშე, წარმოდგენილი წერილობითი მასალების საფუძველზე. არბიტრაჟს საკუთარი შეხედულებისამებრ შეუძლია დანიშნოს ზეპირი განხილვა თუ მიიჩნევს წარმოდგენილ მასალებს არასაკმარისად დავის არსებითად გადაწყვეტისათვის.

მუხლი 23. საქმის წარმოების შეწყვეტის სხვა საფუძველები.

- 23.1. არბიტრაჟი დებულებით განსაზღვრული შემთხვევის გარდა, მხარეთა განცხადებით ან თავისი ინიციატივით შეწყვეტს საქმის წარმოებას, თუ:
 - ა) არსებობს სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილება ან განჩინება, რომელიც გამოტანილია დავაზე იმავე მხარეებს შორის, იმავე საგანზე და ამავე საფუძველებით მოსარჩელის მიერ სარჩელზე უარის მიღების ან მხარეთა მორიგების დამტკიცების შესახებ;
 - ბ) პრეტენდენტმა უარი თქვა პრეტენზიაზე;
 - გ) მხარეები მორიგდნენ. არბიტრაჟი ვალდებულია გამოიტანოს გადაწყვეტილება საარბიტრაჟო განხილვის შეწყვეტის შესახებ მხარეთა მიერ მორიგების თაობაზე განცხადებით მიმართვიდან 3 დღის ვადაში.
 - დ) საქმის ერთ-ერთ მხარედ მყოფი მოქალაქის გარდაცვალების შემდეგ, როცა სადავო სამართლებრივი ურთიერთობიდან გამომდინარე, დაუშვებელია უფლებამონაცვლეობა
- 23.2. საქმეზე წარმოება შეწყდება არბიტრაჟის გადაწყვეტილებით.
- 23.3. მხარეებს შეუძლიათ მორიგდნენ არბიტრაჟის მიერ გადაწყვეტილების გამოტანამდე. მხარეთა მორიგების შემთხვევაში არბიტრაჟი უფლებამოსილია გამოიტანოს მხარეთა შორის შეთანხმებული გადაწყვეტილება.
- 23.4. საქმის წარმოების შეწყვეტის შემთხვევაში არბიტრაჟისათვის ხელმოკრულ მიმართვა დავაზე იმავე მხარეებს შორის, იმავე საგანზე და იმავე საფუძველზე არ შეიძლება.

მუხლი 24. პრეტენზიის განუხილველად დატოვება

- 24.1. არბიტრაჟი მხარეთა განცხადებით ან თავისი ინიციატივით, განუხილველად დატოვებს პრეტენზიას, თუ:
 - ა) პრეტენზია დანტერესებული პირის სახელით შეიტანა იმ პირმა, რომელსაც არ აქვს უფლებამოსილება საქმის წარმოებაზე;
 - ბ) საარბიტრაჟო სხდომაზე პრეტენდენტი არ გამოცხადებულა, ხოლო მოპასუხე თანახმაა პრეტენზიის განუხილველად დატოვებისა.
 - გ) არცერთი მხარე არ გამოცხადებულა.
- 24.2. პრეტენზიის განუხილველად დატოვების შემთხვევაში ხანდახმულობის ვადა არ შეწყდება.

24.3. იმ გარემოებათა აღმოფხვრის შემთხვევაში, რომლებიც საფუძვლად დაედო პრეტენზიის განუხილველად დატოვებას, დაინტერესებულ პირს უფლება აქვს კვლავ მიმართოს მუდმივმოქმედ არბიტრაჟს საერთო წესის დაცვით.

მუხლი 25. საქმის წარმოების გადადება და შეჩერება.

25.1. აუცილებლობის შემთხვევაში არბიტრაჟი (მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარე) უფლებამოსილია მხარის შუამდგომლობით ან თავისი ინიციატივით შეაჩეროს ან გადადოს საქმის განხილვა.
25.2. საქმის წარმოება განახლება იმ გარემოებათა აცილების შემდეგ, რომლებმაც გამოიწვია წარმოების შეჩერება.

მუხლი 26. საარბიტრაჟო ოქმი.

26.1. არბიტრაჟის თითოეული სხდომის შესახებ და აგრეთვე სხდომის გარეშე შესრულებული ცალკეული საარბიტრაჟო-საპროცესო მოქმედების შესახებ დგება ოქმი.
26.2. ოქმი უნდა ასახავდეს საქმის განხილვის ან ცალკეული საარბიტრაჟო-საპროცესო მოქმედების ძირითად მომენტებს.
26.3. ოქმს ადგენს მდივანი (გამონაკლის შემთხვევაში თვით არბიტრი) საარბიტრაჟო-საპროცესო მოქმედების ძირითად მომენტებს.
26.4. ოქმს ადგენს მდივანი (გამონაკლის შემთხვევაში თვით არბიტრი) საარბიტრაჟო სხდომაზე ან სხდომის გარეშე ცალკეული საარბიტრაჟო-საპროცესო მოქმედების დროს.
26.5. მხარეებსა და მათ წარმომადგენლებს უფლება აქვთ იშუამდგომლონ ოქმში იმ გარემოებათა შეტანის შესახებ, რომლებსაც, მათი აზრით, საქმისათვის არსებითი მნიშვნელობა აქვთ.
26.6. ოქმი მომზადებული და ხელმოწერილი უნდა იქნეს არა უგვიანეს 3 დღისა სხდომის დამთავრების ან ცალკეული საარბიტრაჟო-საპროცესო მოქმედების შესრულების შემდეგ.
26.7. ოქმს ხელს აწერენ არბიტრი და მდივანი, ხოლო, თუ საქმეს კოლეგიური არბიტრაჟი იხილავდა, - ამ არბიტრაჟის თავმჯდომარე და მდივანი.
26.8. არბიტრაჟს შეუძლია ოქმის შედგენისათვის გამოიყენოს მაგნიტოფონი ან კომპიუტერი, რომელთა ჩანაწერები ოქმს თან ერთვის. საარბიტრაჟო-საპროცესო მოქმედების შესრულების შემდეგ მაგნიტოფონისა თუ კომპიუტერის ჩანაწერები გადატანილ უნდა იქნეს ოქმში.

თავი მეექვსე. გამარტივებული საარბიტრაჟო წარმოება

მუხლი 27. დასაშვებობა

27.1. მხარეთა შეთანხმებით, გამარტივებული საარბიტრაჟო წარმოებით განიხილება და გადაწყდება მოთხოვნები ფულადი თანხის გადახდების შესახებ, ეს წესი არ დაიშვება, თუ:
ა) მოთხოვნა დამოკიდებულია ჯერ კიდევ შეუსრულებელ საპასუხო ვალდებულებაზე.
ბ) მოთხოვნა წამოყენებულია ერთზე მეტზე მოპასუხის მიმართ.

მუხლი 28. განცხადება დავალიანების გადახდვინების შესახებ.

28.1. გამარტივებული საარბიტრაჟო წარმოების საფუძველია დავალიანების გადახდვინების შესახებ განცხადება, რომელიც წარედგინება არბიტრაჟს, გადახდის ბრძანების მისაღებად.
28.2. განცხადება უნდა შეიცავდეს:
ა) მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის დასახელებას;
ბ) მხარეების(პრეტენდენტი, მოვალე) დასახელებას და რეკვიზიტებს;
გ) მითითებას საარბიტრაჟო შეთანხმებაზე;
დ) მონაცემებს ვალდებულებისა და მოთხოვნების შესახებ;
ე) პრეტენზიის ფაქტობრივ დასაბუთებას;
ვ) მითითებას, რომ აღძრული მოთხოვნა არ არის დამოკიდებული განმცხადებლის მხრიდან რაიმე სანაცვლო ვალდებულების შესარულებაზე ან რომ ასეთი შესრულება უკვე განხორციელდა;
ზ) პრეტენდენტის (განმცხადებლის) ხელმოწერას.
3. განცხადებას უნდა ახლდეს მოსაკრებლის გადახდის ქვითარი და ნუსხაში მითითებული დოკუმენტები.

მუხლი 29. გადახდის ბრძანება

29.1. არბიტრაჟი გამოსცემს გადახდის ბრძანებას განცხადების წარმოებაში მიღებიდან არაუგვიანეს სამი დღისა.
29.2. გადახდის ბრძანება შეიცავს:
ა) მუდმივი არბიტრაჟის დასახელებას;
ბ) ბრძანების მიღების დროს და ადგილს;
გ) მხარეების(პრეტენდენტი, მოვალე) დასახელებას და რეკვიზიტებს;
დ) მითითებას საარბიტრაჟო შეთანხმებაზე;
ე) მონაცემებს ვალდებულებისა და მოთხოვნების შესახებ;
ვ) წამოყენებული პრეტენზიის ფაქტობრივ დასაბუთებას, მტკიცებულებების მითითებით;
ზ) მითითებას, რომ აღძრული მოთხოვნა არ არის დამოკიდებული განმცხადებლის მხრიდან რაიმე სანაცვლო ვალდებულების შესრულებაზე, ან რომ ასეთი შესრულება უკვე განხორციელდა;
თ) მითითებას, რომ არბიტრაჟს არ შეუძლია დასაბუთება, აქვს თუ არა გაქარწყლებული განმცხადებელს მოთხოვნის უფლება;
ი) მითითებას, რომ არბიტრაჟის მიერ გადახდის ბრძანების მიღებიდან ათი დღის განმავლობაში დაიფაროს ვალი ხარჯებთან ერთად, თუკი მოვალე პრეტენზიას მარტებულად მიიჩნევს, ან შეიტანოს არბიტრაჟში წერილობითი მოტივირებული პროტესტი თუ მას მოთხოვნა დაუსაბუთებლად მიანიშნავს;
კ) მითითებას, რომ გადახდის ბრძანების იძულებითი აღსრულებისათვის გაიცემა სააღსრულებლო დადგენილება და სააღსრულებლო ფურცელი, თუ მოვალე არ წარმოადგენს თავის პროტესტს დებულების მოთხოვნათა დაცვით.
29.3. გადახდის ბრძანება მოვალეს გადაეცემა დავალიანების გადახდვინების შესახებ განცხადების შესახებ განცხადების და თანდართულ დოკუმენტებთან ერთად.

მუხლი 30. მოვალის პროტესტი

30.1. მოვალეს შეუძლია არბიტრაჟში შეიტანოს გადახდის ბრძანების წინააღმდეგ მოტივირებული პროტესტი, ჩაბარებიდან ათი დღის ვადაში. ვადა შესაძლებელია გაგრძელდეს თუ მას არბიტრაჟი საპატიოდ მიიჩნევს.
30.2. პროტესტი უნდა აკმაყოფილებდეს შემდეგ მოთხოვნებს:
ა) მითითება გარემოებებზე, რომლებზედაც ემყარება მოვალე განცხადებისა და გადახდის ბრძანების წინააღმდეგ;

- ბ) მტკიცებულებები, რომლითაც დასტურდება ეს გარემოებები;
- გ) დამოკიდებულია თუ არა ალაძრული მოთხოვნა პრეტენდენტის მხრიდან რაიმე სანაცვლო ვალდებულების შესრულებაზე;
- დ) არსებობს თუ არა გარემოებები, რომელთა გამო გაქარწყლებულია უფლება მოთხოვნაზე.
- 30.3. პროტესტს უნდა ახლდეს მოსაკრებლის გადახდის ქვითარი და ნუსხაში მითითებული დოკუმენტები.
- 30.4. თუ პროტესტი წარმოდგენილია დებულების მოთხოვნათა დარღვევით, მოვალეს ეძლევა სამდღიანი ვადა ხარვეზის გამოსასწორებლად, თუ ვადაში ხარვეზი არ იქნა შევსებული, პროტესტი შემოტანილად არ ჩაითვლება.
- 30.5. თუ პროტესტი წარმოდგენილი იქნება დებულების მოთხოვნათა დაცვით, გადახდევინების შესახებ აღძრული მოთხოვნა განიხილება და გადაწყდება საარბიტრაჟო წარმოების საერთო წესით.

მუხლი 31. სააღსრულებო დადგენილება

- 31.1. თუ მოვალე გადახდის ბრძანების წინააღმდეგ ვერ შეიტანს პროტესტს არბიტრაჟში დებულების მოთხოვნათა დაცვით ან ვადაში არ შეავსებს ხარვეზს, არბიტრაჟი მიიღებს სააღსრულებო დადგენილებას, რომელშიც მიეთითება იძულებითი აღსრულების ობიექტი.
- 31.2. ნოტარიალურად დამოწმებულ სააღსრულებო დადგენილებას აქვს კანონიერ ძალაში შესული საარბიტრაჟო გადაწყვეტილების სამართლებრივი შედეგი.
- 31.3. სააღსრულებო დადგენილებაზე გაიცემა სააღსრულებო ფურცელი.

მუხლი 32. დასკვნითი დებულებები

- 32.1. არც მუდმივმოქმედი არბიტრაჟი, არც ცალკეული არბიტრი არ არიან პასუხისმგებელნი რომელიმე მხარის წინაშე, საქმის წარმოებასთან დაკავშირებული რაიმე მოქმედების ან უმოქმედობის გამო, რომელიც ხორციელდება მოცემული დებულებით, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა ასეთი ქმედება შედეგია მიზანმიმართული დარღვევისა.
- 32.2. საარბიტრაჟო გადაწყვეტილების გამოტანის შემდგომ თუ მისი განმარტების, შესწორების, დამატებითი გადაწყვეტილების გამოტანის ვადა ამოწურულია, არბიტრაჟი არ არის ვალდებული, გააკეთოს რაიმე კომენტარი საარბიტრაჟო წარმოებასთან დაკავშირებულ საკითხებზე.
- 32.3. ყველა იმ საკითხთან დაკავშირებით, რომელიც არ არის განსაზღვრული წარმოდგენილი დებულებით, მუდმივმოქმედი არბიტრაჟი და არბიტრები ყველა გონივრული საშუალებით უსრუნველყოფენ, რომ საქმე გადაწყდეს არსებითად და გადაწყვეტილება ძალაში შედის გამოქვეყნებისთანავე.
- 32.4. დებულება ძალაში შედის გამოქვეყნებისთანავე.